

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι — ΓΕΝΙΚΟΙ ΌΡΟΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι — ΓΕΝΙΚΟΙ ΌΡΟΙ	1
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	1
ΜΕΡΟΣ Α — ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	5
Άρθρο ΙΙ.1 — Ορισμοί.....	5
Άρθρο ΙΙ.2 — Γενικές υποχρεώσεις και ρόλοι των δικαιούχων	6
ΙΙ.2.1 Γενικές υποχρεώσεις και ρόλος των δικαιούχων	6
ΙΙ.2.2 Γενικές υποχρεώσεις και ρόλος κάθε δικαιούχου	6
ΙΙ.2.3 Γενικές υποχρεώσεις και ρόλος του συντονιστή	7
Άρθρο ΙΙ.3 — Επικοινωνία μεταξύ των μερών.....	7
ΙΙ.3.1 Μορφή και μέσα επικοινωνίας.....	8
ΙΙ.3.2 Ημερομηνία κοινοποιήσεων	8
Άρθρο ΙΙ.4 - Ευθύνη αποζημίωσης.....	8
Άρθρο ΙΙ.5 — Σύγκρουση συμφερόντων	8
Άρθρο ΙΙ.6 — Υποχρέωση εχεμύθειας	9
Άρθρο ΙΙ.7 — Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	9
ΙΙ.7.1 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Επιτροπή.....	9
ΙΙ.7.2 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τους δικαιούχους	9
Άρθρο ΙΙ.8 — Προβολή της χρηματοδότησης της Ένωσης.....	10
ΙΙ.8.1 Ενημέρωση για τη χρηματοδότηση της Ένωσης και χρήση του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	10
ΙΙ.8.2 Αποποίηση ευθύνης της Επιτροπής	11
Άρθρο ΙΙ.9 — Ήδη υφιστάμενα δικαιώματα, κυριότητα και χρήση των αποτελεσμάτων (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας)	11
ΙΙ.9.1 Κυριότητα των δικαιούχων επί των αποτελεσμάτων	11
ΙΙ.9.2 Ήδη υφιστάμενα δικαιώματα	11

II.9.3	Δικαίωμα χρήσης αποτελεσμάτων και ήδη υφισταμένων δικαιωμάτων από την Ένωση	11
Άρθρο II.10	— Ανάθεση των συμβάσεων που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση της δράσης	12
Άρθρο II.11	— Υπεργολαβική ανάθεση καθηκόντων που αποτελούν μέρος της δράσης	13
Άρθρο II.12	— Οικονομική ενίσχυση τρίτων	14
Άρθρο II.13	— Τροποποιήσεις της συμφωνίας	14
Άρθρο II.14	— Εκχώρηση αξιώσεων πληρωμής σε τρίτους	15
Άρθρο II.15	— Ανωτέρα βία	15
Άρθρο II.16	— Αναστολή της εκτέλεσης της δράσης	15
II.16.1	Αναστολή της εκτέλεσης από τους δικαιούχους	16
II.16.2	Αναστολή της εκτέλεσης από την Επιτροπή	16
II.16.3	Αποτελέσματα της αναστολής	17
Άρθρο II.17	— Καταγγελία της συμφωνίας	18
II.17.1	Καταγγελία της συμφωνίας από τον συντονιστή	18
II.17.2	Καταγγελία της συμμετοχής ενός ή περισσότερων δικαιούχων από τον συντονιστή	18
II.17.3	Καταγγελία της συμφωνίας ή της συμμετοχής ενός ή περισσότερων δικαιούχων από την Επιτροπή	19
II.17.4	Αποτελέσματα της καταγγελίας	20
Άρθρο II.18	— Εφαρμοστέο δίκαιο, επίλυση διαφορών και εκτελεστές αποφάσεις	22
ΜΕΡΟΣ Β — ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ		23
Άρθρο II.19	— Επιλέξιμες δαπάνες	23
II.19.1	Όροι επιλεξιμότητας των δαπανών	23
II.19.2	Επιλέξιμες άμεσες δαπάνες	23
II.19.3	Επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες	25
II.19.4	Μη επιλέξιμες δαπάνες	25
Άρθρο II.20	— Αναγνωρισιμότητα και επαληθευσιμότητα των ποσών που δηλώνονται	25
II.20.1	Δήλωση δαπανών και συνεισφορών	25

II.20.2	Αρχεία και λοιπά δικαιολογητικά των δαπανών και των εισφορών που δηλώνονται	26
II.20.3	Προϋποθέσεις βάσει των οποίων επαληθεύεται η συμμόρφωση των πρακτικών κοστολόγησης.....	27
Άρθρο II.21	— Επιλεξιμότητα δαπανών οντοτήτων συνδεδεμένων με τον δικαιούχο	28
Άρθρο II.22	— Μεταφορές στο πλαίσιο του προϋπολογισμού	28
Άρθρο II.23	— Μη συμμόρφωση με υποχρεώσεις αναφοράς	28
Άρθρο II.24	— Αναστολή πληρωμών και προθεσμίας πληρωμής	29
II.24.1	Αναστολή πληρωμών	29
II.24.2	Αναστολή της προθεσμίας πληρωμής	30
Άρθρο II.25	— Υπολογισμός του τελικού ποσού της επιχορήγησης	31
II.25.1	Στάδιο 1 — Εφαρμογή του ποσοστού επιστροφής στις επιλέξιμες δαπάνες και προσθήκη των μοναδιαίων, βάσει ενιαίου συντελεστή και κατ’ αποκοπή συνεισφορών	31
II.25.2	Στάδιο 2 — Περιορισμός στο <i>ανώτατο ποσό της επιχορήγησης</i>	32
II.25.3	Στάδιο 3 — Μείωση βάσει του κανόνα περί μη αποκόμισης κέρδους.....	32
II.25.4	Στάδιο 4 — Μείωση λόγω πλημμελούς εκτέλεσης ή αθέτησης άλλων υποχρεώσεων	32
Άρθρο II.26	— Ανάκτηση ποσών	33
II.26.1	Ανάκτηση κατά την πληρωμή του υπολοίπου	33
II.26.2	Ανάκτηση μετά την πληρωμή του υπολοίπου.....	33
II.26.3	Διαδικασία ανάκτησης ποσών	33
II.26.4	Τόκοι υπερημερίας.....	34
II.26.5	Τραπεζικά έξοδα	34
Άρθρο II.27	— Απλοί ή λογιστικοί έλεγχοι και αξιολογήσεις	35
II.27.1	Τεχνικοί και οικονομικοί έλεγχοι, λογιστικοί έλεγχοι, ενδιάμεσες και τελικές αξιολογήσεις	35
II.27.2	Καθήκον διατήρησης εγγράφων	35
II.27.3	Υποχρέωση παροχής πληροφοριών	36
II.27.4	Επιτόπιες επισκέψεις	36
II.27.5	Διαδικασία λογιστικού ελέγχου κατ' αντιπαράθεση	36

II.27.6 Συνέπειες των πορισμάτων των λογιστικών ελέγχων	36
II.27.7 Διόρθωση συστηματικών ή επαναλαμβανόμενων σφαλμάτων, παρατυπιών, απάτης ή αθέτησης υποχρεώσεων	37
II.27.8 Έλεγχοι και εξακριβώσεις της OLAF.....	39
II.27.9 Απλοί και λογιστικοί έλεγχοι του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου	39

ΜΕΡΟΣ Α — ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΆΡΘΡΟ ΙΙ.1 — ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς της συμφωνίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

«**Δράση**»: το σύνολο δραστηριοτήτων ή το έργο για το οποίο χορηγείται η επιχορήγηση, το οποίο πρόκειται να εκτελεστεί από τους δικαιούχους όπως περιγράφεται στο παράρτημα ΙΙ.

«**Πληροφορία ή έγγραφο εμπιστευτικού χαρακτήρα**»: κάθε πληροφορία ή έγγραφο (σε οποιαδήποτε μορφή) που παραλαμβάνει οποιοδήποτε από τα μέρη από το άλλο μέρος ή στην οποία/στο οποίο έχει πρόσβαση οποιοδήποτε από τα μέρη στο πλαίσιο της υλοποίησης της συμφωνίας και που έχει χαρακτηριστεί γραπτώς από οποιοδήποτε από τα μέρη ως εμπιστευτικού χαρακτήρα. Δεν περιλαμβάνει στοιχεία που είναι δημοσίως διαθέσιμα.

«**Σύγκρουση συμφερόντων**»: η κατάσταση στην οποία η αμερόληπτη και αντικειμενική υλοποίηση της συμφωνίας από δικαιούχο υπονομεύεται από οικογενειακούς ή συναισθηματικούς λόγους, πολιτικούς ή εθνικούς δεσμούς, από οικονομικό συμφέρον ή από οποιαδήποτε σύμπτωση συμφερόντων με την Επιτροπή ή οποιονδήποτε άλλον τρίτο που συνδέεται με το αντικείμενο της συμφωνίας.

«**Άμεσες δαπάνες**»: οι συγκεκριμένες δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την εκτέλεση της δράσης και κατά συνέπεια δύνανται να καταλογιστούν άμεσα σε αυτήν. Δεν περιλαμβάνουν οποιουδήποτε είδους έμμεσες δαπάνες.

«**Ανωτέρα βία**»: οποιαδήποτε απρόβλεπτη ή έκτακτη κατάσταση ή συμβάν που διαφεύγει του ελέγχου των μερών και εμποδίζει ένα από τα μέρη να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του στο πλαίσιο της συμφωνίας, δεν οφείλεται σε σφάλμα ή αμέλεια από μέρους τους ή από μέρος των υπεργολάβων, των συνδεδεμένων οντοτήτων ή τρίτων που λαμβάνουν οικονομική ενίσχυση και αποδεικνύεται ότι δεν θα μπορούσε να αποφευχθεί παρά την επίδειξη της δέουσας επιμέλειας. Δεν είναι δυνατόν να προβληθούν ως ανωτέρα βία τα ακόλουθα: εργατικές διαφορές, απεργίες ή οικονομικά προβλήματα ή τυχόν ελαττώματα υπηρεσίας, εξοπλισμού ή υλικού ή καθυστερήσεις στη διάθεσή τους, εκτός εάν προκύπτουν άμεσα από προσηκούμενη περίπτωση ανωτέρας βίας.

«**Επίσημη κοινοποίηση**»: μορφή επικοινωνίας μεταξύ των μερών, η οποία πραγματοποιείται γραπτώς μέσω απλού ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

«**Απάτη**»: κάθε εσκεμμένη πράξη ή παράλειψη που θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης και η οποία συνδέεται με τη χρήση ή υποβολή πλαστών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων ή με τη μη γνωστοποίηση πληροφοριών κατά παράβαση συγκεκριμένης υποχρέωσης.

«**Περίοδος εκτέλεσης**»: η περίοδος εκτέλεσης των δραστηριοτήτων που αποτελούν μέρος της δράσης, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο Ι.2.2.

«**Έμμεσες δαπάνες**»: οι δαπάνες που δεν αποτελούν ειδικές δαπάνες άμεσα συνδεδεμένες με την εκτέλεση της δράσης και συνεπώς δεν μπορούν να καταλογιστούν άμεσα σε αυτήν. Δεν περιλαμβάνουν δαπάνες που μπορούν να χαρακτηριστούν ή έχουν δηλωθεί ως επιλέξιμες άμεσες δαπάνες.

«**Παρατυπία**»: κάθε παραβίαση διάταξης του ενωσιακού δικαίου, η οποία είναι αποτέλεσμα πράξης ή παράλειψης δικαιούχου και ζημιώνει, ή ενδέχεται να ζημιώσει, τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

«**Ανώτατο ποσό της επιχορήγησης**»: η ανώτατη συνεισφορά της ΕΕ στη δράση, όπως ορίζεται στο άρθρο Ι.3.1.

«**Ήδη υφιστάμενο υλικό**»: κάθε υλικό, έγγραφο, τεχνολογία ή τεχνογνωσία που υπάρχει πριν από τη χρήση του από τον δικαιούχο για την παραγωγή αποτελέσματος κατά την εκτέλεση της δράσης.

«**Ήδη υφιστάμενο δικαίωμα**»: κάθε δικαίωμα βιομηχανικής και διανοητικής ιδιοκτησίας επί του ήδη υφιστάμενου υλικού· μπορεί να συνιστά δικαίωμα κυριότητας, δικαίωμα άδειας χρήσης και/ή δικαίωμα χρήσης που ανήκει στον δικαιούχο, ή σε οποιοδήποτε άλλο τρίτο μέρος.

«**Συναφές πρόσωπο**»: κάθε πρόσωπο το οποίο έχει εξουσιοδοτηθεί να εκπροσωπεί τον δικαιούχο ή να λαμβάνει αποφάσεις για λογαριασμό του.

«**Ημερομηνία έναρξης**»: η ημερομηνία κατά την οποία ξεκινά η εκτέλεση της δράσης όπως προβλέπεται στο άρθρο I.2.2.

«**Σύμβαση υπεργολαβίας**»: σύμβαση κατά την έννοια του άρθρου II.10, η οποία καλύπτει την εκτέλεση από τρίτο καθηκόντων που αποτελούν μέρος της δράσης όπως περιγράφεται στο παράρτημα II.

«**Σοβαρό σφάλμα**»: κάθε παραβίαση διάταξης συμφωνίας, η οποία είναι αποτέλεσμα πράξης ή παράλειψης και ζημιώνει, ή ενδέχεται να ζημιώσει, τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

Άρθρο II.2 — Γενικές υποχρεώσεις και ρόλοι των δικαιούχων

II.2.1 Γενικές υποχρεώσεις και ρόλος των δικαιούχων

Οι δικαιούχοι:

- α) ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την εκτέλεση της *δράσης* βάσει της συμφωνίας. Εάν ένας δικαιούχος δεν υλοποιήσει το τμήμα της *δράσης* που του αναλογεί, οι λοιποί δικαιούχοι καθίστανται υπεύθυνοι για την εκτέλεση του εν λόγω τμήματος (αλλά χωρίς να αυξηθεί το *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης*·
- β) οφείλουν να συμμορφώνονται από κοινού ή μεμονωμένα με οποιοσδήποτε νομικές υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν δυνάμει του εφαρμοστέου ενωσιακού, διεθνούς και εθνικού δικαίου·
- γ) οφείλουν να προβαίνουν σε κατάλληλες εσωτερικές ρυθμίσεις για τη δέουσα εκτέλεση της *δράσης*. Οι ρυθμίσεις αυτές πρέπει να συνάδουν με τους όρους της συμφωνίας. Εάν προβλέπεται από τους ειδικούς όρους, οι εν λόγω ρυθμίσεις πρέπει να έχουν τη μορφή εσωτερικής συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ των δικαιούχων.

II.2.2 Γενικές υποχρεώσεις και ρόλος κάθε δικαιούχου

Κάθε δικαιούχος πρέπει:

- α) να ενημερώνει αμέσως τον συντονιστή για κάθε γεγονός ή περίπτωση που έχει περιέλθει σε γνώση του και ενδέχεται να επηρεάσει ή να καθυστερήσει την εκτέλεση της *δράσης*
- β) να ενημερώνει αμέσως τον συντονιστή:
 - (i) για κάθε αλλαγή της νομικής, οικονομικής, τεχνικής ή οργανωτικής κατάστασής του ή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του και για κάθε αλλαγή της επωνυμίας, της διεύθυνσης ή του νόμιμου εκπροσώπου του·
 - (ii) για κάθε αλλαγή της νομικής, οικονομικής, τεχνικής ή οργανωτικής κατάστασης ή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των συνδεδεμένων οντοτήτων του και για κάθε αλλαγή της επωνυμίας, της διεύθυνσης ή του νόμιμου εκπροσώπου τους·
- γ) να διαβιβάζει εγκαίρως στον συντονιστή:

- i) τα δεδομένα που απαιτούνται για την κατάρτιση εκθέσεων, οικονομικών καταστάσεων και των λοιπών εγγράφων που προβλέπονται στη συμφωνία·
- ii) όλα τα έγγραφα που είναι απαραίτητα για απλούς και λογιστικούς ελέγχους ή αξιολογήσεις, όπως προβλέπεται στο άρθρο ΙΙ.27·
- iii) κάθε άλλη πληροφορία που πρέπει να παρέχεται στην Επιτροπή βάσει της συμφωνίας, εκτός εάν η συμφωνία προβλέπει ότι η εν λόγω πληροφορία πρέπει να διαβιβάζεται απευθείας από τον δικαιούχο.

ΙΙ.2.3 Γενικές υποχρεώσεις και ρόλος του συντονιστή

Ο συντονιστής:

- α) πρέπει να παρακολουθεί την εκτέλεση της *δράσης* ώστε να βεβαιώνεται ότι η *δράση* εκτελείται σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας·
- β) είναι ο ενδιάμεσος για κάθε επικοινωνία μεταξύ των δικαιούχων και της Επιτροπής, εκτός εάν προβλέπεται άλλως από τη συμφωνία. Ειδικότερα, ο συντονιστής:
 - i) πρέπει να ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή:
 - για κάθε αλλαγή της επωνυμίας, της διεύθυνσης ή του νόμιμου εκπροσώπου οποιουδήποτε δικαιούχου ή συνδεδεμένης οντότητας δικαιούχου·
 - για κάθε αλλαγή της νομικής, οικονομικής, τεχνικής ή οργανωτικής κατάστασης ή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος οποιουδήποτε δικαιούχου ή συνδεδεμένης οντότητας δικαιούχου·
 - για κάθε γεγονός ή περίπτωση που έχει περιέλθει σε γνώση του συντονιστή και ενδέχεται να επηρεάσει ή να καθυστερήσει την εκτέλεση της *δράσης*
 - ii) είναι αρμόδιος να παρέχει στην Επιτροπή όλα τα έγγραφα και τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει της συμφωνίας, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στην ίδια τη συμφωνία. Εάν απαιτείται η παροχή πληροφοριών από τους λοιπούς δικαιούχους, ο συντονιστής είναι υπεύθυνος για τη συγκέντρωση, την επαλήθευση και τη διαβίβαση των εν λόγω πληροφοριών στην Επιτροπή·
- γ) πρέπει να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για την παροχή τυχόν οικονομικών εγγυήσεων που προβλέπονται στη συμφωνία·
- δ) πρέπει να συντάσσει τις αιτήσεις πληρωμής βάσει της συμφωνίας·
- ε) εάν έχει οριστεί ως μοναδικός αποδέκτης των πληρωμών για λογαριασμό όλων των δικαιούχων, πρέπει να μεριμνά ώστε όλες οι ενδεδειγμένες πληρωμές να καταβάλλονται στους λοιπούς δικαιούχους χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση·
- στ) είναι αρμόδιος να παρέχει όλα τα έγγραφα που είναι απαραίτητα για απλούς και λογιστικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται πριν από την πληρωμή του υπολοίπου ή έγγραφα που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση όπως προβλέπεται στο άρθρο ΙΙ.27.

Ο συντονιστής δεν επιτρέπεται να αναθέτει με υπεργολαβία κανένα μέρος των καθηκόντων του στους λοιπούς δικαιούχους ή σε τρίτους.

ΑΡΘΡΟ ΙΙ.3 — ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

II.3.1 Μορφή και μέσα επικοινωνίας

Κάθε επικοινωνία σχετικά με τη συμφωνία ή την εκτέλεσή της πρέπει:

- α) να υποβάλλεται εγγράφως (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)·
- β) να φέρει τον αριθμό της συμφωνίας· και
- γ) να πραγματοποιείται με τη χρήση των στοιχείων επικοινωνίας που προσδιορίζονται στο άρθρο I.6.

Εάν οποιοδήποτε από τα μέρη ζητήσει γραπτή επιβεβαίωση κοινοποίησης ηλεκτρονικής επικοινωνίας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, ο αποστολέας πρέπει να προσκομίσει το υπογεγραμμένο πρωτότυπο της εν λόγω κοινοποίησης σε έντυπη μορφή το ταχύτερο δυνατό.

II.3.2 Ημερομηνία κοινοποιήσεων

Κάθε κοινοποίηση θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί όταν έχει παραληφθεί από το παραλαμβάνον μέρος, εκτός εάν η συμφωνία ορίζει ότι η κοινοποίηση θεωρείται πραγματοποιηθείσα κατά την ημερομηνία αποστολής της κοινοποίησης.

Η ηλεκτρονική αλληλογραφία θεωρείται παραληφθείσα από το παραλαμβάνον μέρος κατά την ημέρα αποστολής του μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, υπό τον όρο ότι έχει αποσταλεί στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που παρατίθεται στο άρθρο I.6. Το αποστέλλον μέρος πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει την ημερομηνία αποστολής. Εάν το αποστέλλον μέρος λάβει αναφορά μη παράδοσης, πρέπει να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να διασφαλίσει την πραγματική παραλαβή της κοινοποίησης από το άλλο μέρος μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή απλού ταχυδρομείου. Στην περίπτωση αυτή, το αποστέλλον μέρος δεν θεωρείται ότι παρέβη την υποχρέωσή του να αποστείλει την κοινοποίηση εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.

Αλληλογραφία που αποστέλλεται στην Επιτροπή μέσω ταχυδρομείου ή υπηρεσίας ταχυμεταφοράς θεωρείται ότι έχει παραληφθεί από την Επιτροπή κατά την ημερομηνία καταχώρισής της από τη διοικητική μονάδα που προσδιορίζεται στο άρθρο I.6.2.

Οι *επίσημες κοινοποιήσεις* θεωρείται ότι έχουν παραληφθεί από το παραλαμβάνον μέρος κατά την ημερομηνία παραλαβής που αναγράφεται στο αποδεικτικό που λαμβάνει το αποστέλλον μέρος ότι το μήνυμα παραδόθηκε στον συγκεκριμένο παραλήπτη.

Άρθρο II.4 - ΕΥΘΥΝΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

II.4.1 Η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για ζημία που προκαλεί ή στην οποία υπόκειται οποιοσδήποτε από τους δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένης της ζημίας που προκαλείται σε τρίτους συνεπεία ή κατά την εκτέλεση της *δράσης*.

II.4.2 Εξαιρουμένων των περιπτώσεων *ανωτέρας βίας*, οι δικαιούχοι πρέπει να αποζημιώσουν την Επιτροπή για οποιαδήποτε ζημία υποστεί συνεπεία της εκτέλεσης της *δράσης* ή διότι η *δράση* δεν εκτελέστηκε σε πλήρη συμμόρφωση προς τη συμφωνία.

Άρθρο II.5 — ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

II.5.1 Οι δικαιούχοι οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την πρόληψη κάθε κατάστασης *σύγκρουσης συμφερόντων*.

II.5.2 Οι δικαιούχοι πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή αμελλητί για οποιαδήποτε κατάσταση η οποία συνιστά ή είναι πιθανό να οδηγήσει σε *σύγκρουση συμφερόντων*. Λαμβάνουν αμέσως όλα τα αναγκαία μέτρα για την επανόρθωση αυτής της κατάστασης.

Η Επιτροπή δύναται να εξακριβώσει αν τα μέτρα που έχουν ληφθεί είναι τα κατάλληλα και να απαιτήσει τη λήψη συμπληρωματικών μέτρων εντός καθορισμένης προθεσμίας.

ΑΡΘΡΟ II.6 — ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑΣ

II.6.1 Κατά την εκτέλεση της *δράσης* και για διάστημα πέντε ετών μετά την πληρωμή του υπολοίπου, τα μέρη πρέπει να χειρίζονται με εχεμύθεια οποιοσδήποτε *πληροφορίες και έγγραφα εμπιστευτικού χαρακτήρα*.

II.6.2 Τα μέρη μπορούν να χρησιμοποιούν *πληροφορίες και έγγραφα εμπιστευτικού χαρακτήρα* για λόγους πέραν της εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους βάσει της συμφωνίας μόνον εφόσον έχουν εξασφαλίσει προηγουμένως τη γραπτή συμφωνία του άλλου μέρους.

II.6.3 Οι υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας δεν ισχύουν εάν:

- α) το κοινοποιούν μέρος συμφωνεί να αποδεσμευτεί το άλλο μέρος από τις εν λόγω υποχρεώσεις;
- β) οι *πληροφορίες ή τα έγγραφα εμπιστευτικού χαρακτήρα* δημοσιοποιηθούν με άλλους τρόπους και όχι κατά παράβαση των υποχρεώσεων εμπιστευτικότητας;
- γ) η δημοσιοποίηση *πληροφοριών ή εγγράφων εμπιστευτικού χαρακτήρα* απαιτείται από τον νόμο.

ΑΡΘΡΟ II.7 — ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

II.7.1 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Επιτροπή

Η επεξεργασία οποιωνδήποτε προσωπικών δεδομένων περιλαμβάνονται στη συμφωνία πρέπει να πραγματοποιείται από την Επιτροπή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001.¹

Η επεξεργασία τέτοιου είδους δεδομένων πρέπει να πραγματοποιείται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων που ορίζεται στο άρθρο I.6.1 αποκλειστικά για την εκτέλεση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της συμφωνίας ή για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων απλών και λογιστικών ελέγχων και ερευνών σύμφωνα με το άρθρο II.27.

Οι δικαιούχοι έχουν δικαίωμα πρόσβασης και διόρθωσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να αποστέλλουν τυχόν ερωτήματα σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν στον υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων που ορίζεται στο άρθρο I.6.1.

Οι δικαιούχοι έχουν δικαίωμα προσφυγής, ανά πάσα στιγμή, στον Ευρωπαϊό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων.

II.7.2 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τους δικαιούχους

Οι δικαιούχοι πρέπει να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της συμφωνίας τηρώντας το ισχύον ενωσιακό και εθνικό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων (συμπεριλαμβανομένων των αδειοδοτήσεων και των απαιτήσεων κοινοποίησης).

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

Οι δικαιούχοι μπορούν να παρέχουν στο προσωπικό τους πρόσβαση μόνο στα δεδομένα που είναι απολύτως αναγκαία για την εκτέλεση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της συμφωνίας.

Οι δικαιούχοι πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφάλειας έναντι των εγγενών κινδύνων που συνεπάγονται η επεξεργασία και η φύση των σχετικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με σκοπό:

- α) να αποτρέπεται η πρόσβαση μη εξουσιοδοτημένου προς τούτο προσώπου σε συστήματα πληροφορικής που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ειδικότερα:
 - (i) η μη εξουσιοδοτημένη ανάγνωση, αντιγραφή, αλλοίωση ή απομάκρυνση μέσω αποθήκευσης·
 - (ii) η μη εξουσιοδοτημένη εισαγωγή δεδομένων στη μνήμη, καθώς και κάθε μη εξουσιοδοτημένη γνωστοποίηση, αλλοίωση ή διαγραφή αποθηκευμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα·
 - (iii) η μη εξουσιοδοτημένη χρήση συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων μέσω εγκαταστάσεων διαβίβασης δεδομένων·
- β) να διασφαλίζεται ότι οι εξουσιοδοτημένοι χρήστες συστήματος επεξεργασίας δεδομένων διαθέτουν πρόσβαση μόνο στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τα οποία τους έχει χορηγηθεί δικαίωμα πρόσβασης·
- γ) να καταγράφονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν κοινοποιηθεί, η χρονική στιγμή της κοινοποίησής τους και ο αποδέκτης τους·
- δ) να διασφαλίζεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για λογαριασμό τρίτων υπόκεινται μόνο στην επεξεργασία που προβλέπεται από την Επιτροπή·
- ε) να διασφαλίζεται ότι, κατά την κοινοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κατά τη διαβίβαση των μέσων αποθήκευσης, δεν είναι δυνατή η μη εξουσιοδοτημένη ανάγνωση, αντιγραφή ή διαγραφή των δεδομένων·
- στ) να σχεδιάζεται η οργανωτική δομή τους κατά τρόπο ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις προστασίας δεδομένων.

Άρθρο II.8 — ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

II.8.1 Ενημέρωση για τη χρηματοδότηση της Ένωσης και χρήση του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εκτός εάν η Επιτροπή ζητήσει ή αποδεχθεί κάτι διαφορετικό, σε κάθε κοινοποίηση ή δημοσίευση που πραγματοποιείται από τους δικαιούχους, από κοινού ή μεμονωμένα, σχετικά με τη *δράση*, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο συνεδρίων ή σεμιναρίων, ή σε κάθε πληροφορία ή διαφημιστικό υλικό (όπως έντυπα, φυλλάδια, αφίσες, παρουσιάσεις, σε ηλεκτρονική μορφή κ.λπ.), πρέπει:

- α) να αναφέρεται ότι η *δράση* έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ένωση· και
- β) να απεικονίζεται το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όταν το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης απεικονίζεται σε συνδυασμό με άλλο λογότυπο, πρέπει να είναι δεόντως προβλεπόμενο.

Η υποχρέωση απεικόνισης του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν παρέχει στους δικαιούχους το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης. Οι δικαιούχοι δεν πρέπει να οικειοποιούνται το έμβλημα της

Ευρωπαϊκής Ένωσης ή οποιοδήποτε ανάλογο εμπορικό σήμα ή λογότυπο, μέσω καταχώρισης ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.

Για τους σκοπούς του πρώτου, του δεύτερου και του τρίτου εδαφίου, και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε αυτά, οι δικαιούχοι μπορούν να χρησιμοποιούν το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς να λαμβάνουν προηγουμένως άδεια από την Επιτροπή.

II.8.2 Αποποίηση ευθύνης της Επιτροπής

Κάθε κοινοποίηση ή δημοσίευση που πραγματοποιείται από τους δικαιούχους, από κοινού ή μεμονωμένα, σε οποιαδήποτε μορφή και με οποιαδήποτε μέσα σχετικά με τη *δράση*, πρέπει να αναφέρει:

- a) ότι εκφράζει μόνο την άποψη του συντάκτη· και
- β) ότι η Επιτροπή δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των περιεχόμενων πληροφοριών.

ΆΡΘΡΟ II.9 — ΉΔΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ)

II.9.1 Κυριότητα των δικαιούχων επί των αποτελεσμάτων

Οι δικαιούχοι διατηρούν την κυριότητα επί των αποτελεσμάτων της *δράσης*, συμπεριλαμβανόμενων των δικαιωμάτων βιομηχανικής και διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και επί των εκθέσεων και λοιπών εγγράφων που σχετίζονται με αυτή, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στη συμφωνία.

II.9.2 Ήδη υφιστάμενα δικαιώματα

Εάν η Επιτροπή αποστείλει στους δικαιούχους γραπτό αίτημα στο οποίο προσδιορίζεται ποια αποτελέσματα σκοπεύει να χρησιμοποιήσει, οι δικαιούχοι πρέπει:

- a) να καταρτίσουν κατάλογο στον οποίο να προσδιορίζονται όλα τα *ήδη υφιστάμενα δικαιώματα* που περιλαμβάνονται στα εν λόγω αποτελέσματα· και
- β) να διαβιβάσουν τον εν λόγω κατάλογο στην Επιτροπή το αργότερο μαζί με την αίτηση πληρωμής του υπολοίπου.

Οι δικαιούχοι πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ίδιοι ή οι συνδεδεμένες με αυτούς οντότητες έχουν κάθε δικαίωμα να χρησιμοποιούν τυχόν *ήδη υφιστάμενα δικαιώματα* κατά την εκτέλεση της συμφωνίας.

II.9.3 Δικαίωμα χρήσης αποτελεσμάτων και ήδη υφισταμένων δικαιωμάτων από την Ένωση

Οι δικαιούχοι χορηγούν στην Ένωση τα ακόλουθα δικαιώματα χρήσης των αποτελεσμάτων της *δράσης*:

- a) χρήση για ίδιους σκοπούς, και ειδικότερα διάθεση σε πρόσωπα που εργάζονται για την Επιτροπή ή για άλλα θεσμικά όργανα, οργανισμούς και υπηρεσίες της Ένωσης και θεσμικά όργανα των κρατών μελών, καθώς και για σκοπούς αντιγραφής και αναπαραγωγής, εν όλω ή εν μέρει και σε απεριόριστο αριθμό αντιτύπων·
- β) αναπαραγωγή: το δικαίωμα να επιτρέπει την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή των αποτελεσμάτων με οποιοδήποτε μέσο (μηχανικό, ψηφιακό ή άλλο) και υπό οποιαδήποτε μορφή, εν όλω ή εν μέρει·

- γ) γνωστοποίηση στο κοινό: το δικαίωμα να επιτρέπει κάθε προβολή, παρουσίαση ή γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων στο κοινό, με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, καθώς και να καθιστά προσιτά τα αποτελέσματα στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος· το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει επίσης τη γνωστοποίηση και αναμετάδοση μέσω καλωδιακής ή δορυφορικής λήψης·
- δ) διανομή: το δικαίωμα να επιτρέπει κάθε μορφή διανομής των αποτελεσμάτων ή αντιγράφων των αποτελεσμάτων στο κοινό·
- ε) προσαρμογή: το δικαίωμα τροποποίησης των αποτελεσμάτων·
- στ) μετάφραση·
- ζ) το δικαίωμα να αποθηκεύει και να αρχειοθετεί τα αποτελέσματα σύμφωνα με τους κανόνες διαχείρισης εγγράφων που ισχύουν για την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης ή της μετατροπής του μορφοτύπου για λόγους φύλαξης ή περαιτέρω χρήσης·
- η) όταν τα αποτελέσματα είναι έγγραφα, το δικαίωμα να επιτρέπει την περαιτέρω χρήση των εγγράφων σύμφωνα με την απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Επιτροπής, εφόσον η εν λόγω απόφαση είναι εφαρμοστέα και εφόσον τα έγγραφα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της και δεν εξαιρούνται από αυτό βάσει διατάξεων της εν λόγω απόφασης. Για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, οι όροι «περαιτέρω χρήση» και «έγγραφο» χρησιμοποιούνται με την έννοια που τους αποδίδεται στην απόφαση 2011/833/ΕΕ·

Τα ανωτέρω δικαιώματα χρήσης μπορούν να προσδιορίζονται περαιτέρω στους ειδικούς όρους.

Οι ειδικοί όροι είναι δυνατόν να προβλέπουν πρόσθετα δικαιώματα χρήσης από την Ένωση.

Οι δικαιούχοι πρέπει να διασφαλίζουν ότι η Ένωση έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί τυχόν *ήδη υφιστάμενα δικαιώματα* τα οποία περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα της *δράσης*. Τα *ήδη υφιστάμενα δικαιώματα* πρέπει να χρησιμοποιούνται για τους ίδιους σκοπούς και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τα δικαιώματα χρήσης των αποτελεσμάτων της *δράσης*, εκτός εάν ορίζεται άλλως στους ειδικούς όρους.

Πληροφορίες για τον κάτοχο των δικαιωμάτων δημιουργού πρέπει να δίδονται κατά τη δημοσιοποίηση του αποτελέσματος από την Ένωση. Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να έχουν την ακόλουθη μορφή: «© — έτος — όνομα του κατόχου δικαιωμάτων δημιουργού. Με την επιφύλαξη όλων των δικαιωμάτων. Άδεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπό προϋποθέσεις.».

Εάν οι δικαιούχοι χορηγήσουν δικαιώματα χρήσης στην Επιτροπή, αυτό δεν θίγει τις υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου II.6 ή την υποχρέωση των δικαιούχων δυνάμει του άρθρου II.2.1.

ΑΡΘΡΟ II.10 — ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

II.10.1 Εάν για την εκτέλεση της *δράσης* απαιτείται η προμήθεια αγαθών, η εκτέλεση έργων ή η παροχή υπηρεσιών, οι δικαιούχοι πρέπει να αναθέτουν τη σύμβαση στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά ή, κατά περίπτωση, στην προσφορά με τη χαμηλότερη τιμή. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να αποφεύγουν οποιαδήποτε *σύγκρουση συμφερόντων*.

Οι δικαιούχοι πρέπει να διασφαλίζουν ότι η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους βάσει του άρθρου II.27 και έναντι των αναδόχων τους.

II.10.2 Οι δικαιούχοι που είναι «αναθέτουσες αρχές» κατά την έννοια της οδηγίας 2014/24/ΕΕ² ή «αναθέτουσες οντότητες» κατά την έννοια της οδηγίας 2014/25/ΕΕ³ πρέπει να συμμορφώνονται με τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι δικαιούχοι πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι προϋποθέσεις που ισχύουν για τους ίδιους δυνάμει των άρθρων II.4, II.5, II.6 και II.9 ισχύουν και για τους αναδόχους.

II.10.3 Οι δικαιούχοι παραμένουν οι μόνοι υπεύθυνοι για την εκτέλεση της *δράσης* και για την τήρηση των διατάξεων της συμφωνίας.

II.10.4. Εάν οι δικαιούχοι αθετήσουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν βάσει του άρθρου II.10.1, οι δαπάνες που συνδέονται με την οικεία σύμβαση θεωρούνται μη επιλέξιμες σύμφωνα με το άρθρο II.19.2 στοιχεία γ), δ) και ε).

Εάν ο οι δικαιούχοι αθετήσουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν βάσει του άρθρου II.10.2, η επιχορήγηση μπορεί να μειωθεί σύμφωνα με το άρθρο II.25.4.

ΆΡΘΡΟ II.11 — ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΚΗ ΑΝΑΘΕΣΗ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

II.11.1 Οι δικαιούχοι μπορούν να αναθέτουν σε υπεργολάβους καθήκοντα τα οποία αποτελούν μέρος της *δράσης*. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να εξασφαλίζουν ότι, πέραν των προϋποθέσεων που ορίζονται στο άρθρο II.10, πληρούνται επίσης οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η υπεργολαβική ανάθεση δεν καλύπτει βασικά καθήκοντα της *δράσης*
- β) η προσφυγή σε υπεργολαβική ανάθεση δικαιολογείται από τη φύση της *δράσης* και από τις ανάγκες για την εκτέλεσή της·
- γ) οι εκτιμώμενες δαπάνες της υπεργολαβικής ανάθεσης προσδιορίζονται σαφώς στον εκτιμώμενο προϋπολογισμό που παρατίθεται στο παράρτημα II·
- δ) η προσφυγή σε υπεργολαβική ανάθεση, εφόσον δεν προβλέπεται στο παράρτημα II, ανακοινώνεται από τον συντονιστή και εγκρίνεται από την Επιτροπή. Η Επιτροπή μπορεί να χορηγήσει έγκριση:
 - i) πριν από την προσφυγή σε υπεργολαβική ανάθεση, εφόσον οι δικαιούχοι ζητήσουν τροποποίηση σύμφωνα με το άρθρο II.13· ή
 - ii) μετά την προσφυγή σε υπεργολαβική ανάθεση εφόσον αυτή:
 - αιτιολογείται ρητώς στην ενδιάμεση ή στην τελική τεχνική έκθεση, οι οποίες αναφέρονται στα άρθρα I.4.3 και I.4.4· και

² Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

³ Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

- δεν συνεπάγεται τροποποιήσεις της συμφωνίας οι οποίες θα έθεταν υπό αμφισβήτηση την απόφαση επιχορήγησης ή θα παραβίαζαν την αρχή της ίσης μεταχείρισης των αιτούντων·

- ε) οι δικαιούχοι εξασφαλίζουν ότι οι προϋποθέσεις που ισχύουν για τους ίδιους σύμφωνα με το άρθρο II.8 ισχύουν επίσης και για τους υπεργολάβους.

II.11.2 Εάν οι δικαιούχοι αθετήσουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν βάσει του άρθρου II.11.1 στοιχεία α), β), γ) ή δ), οι δαπάνες που συνδέονται με την οικεία σύμβαση θεωρούνται μη επιλέξιμες σύμφωνα με το άρθρο II.19.2 στοιχείο στ).

Εάν ο οι δικαιούχοι αθετήσουν την υποχρέωση που υπέχουν βάσει του άρθρου II.11.1 στοιχείο ε), η επιχορήγηση μπορεί να μειωθεί σύμφωνα με το άρθρο II.25.4.

ΑΡΘΡΟ II.12 — ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΡΙΤΩΝ

II.12.1 Εάν, κατά την εκτέλεση της δράσης, οι δικαιούχοι χρειαστεί να παράσχουν οικονομική ενίσχυση σε τρίτους, οι δικαιούχοι πρέπει να παρέχουν την εν λόγω ενίσχυση σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του παραρτήματος II. Βάσει των προϋποθέσεων αυτών, πρέπει να δηλώνονται τουλάχιστον οι ακόλουθες πληροφορίες:

- α) το ανώτατο ποσό της οικονομικής ενίσχυσης. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 60 000 EUR για κάθε τρίτο μέρος, εκτός εάν η οικονομική ενίσχυση αποτελεί τον πρωταρχικό σκοπό της *δράσης* σύμφωνα με το παράρτημα II·
- β) τα κριτήρια καθορισμού του ακριβούς ποσού της οικονομικής ενίσχυσης·
- γ) τα διάφορα είδη δραστηριοτήτων που μπορούν να λάβουν οικονομική ενίσχυση, βάσει καθορισμένου καταλόγου·
- δ) τα πρόσωπα ή τις κατηγορίες προσώπων που μπορούν να λάβουν οικονομική ενίσχυση·
- ε) τα κριτήρια χορήγησης της οικονομικής ενίσχυσης.

II.12.2 Κατ' εξαίρεση από το άρθρο II.12.1, εάν η οικονομική ενίσχυση έχει τη μορφή βραβείου, ο δικαιούχος πρέπει να χορηγεί την εν λόγω ενίσχυση σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του παραρτήματος II. Βάσει των προϋποθέσεων αυτών, πρέπει να δηλώνονται τουλάχιστον οι ακόλουθες πληροφορίες:

- α) οι όροι συμμετοχής·
- β) τα κριτήρια βράβευσης·
- γ) το ποσό του βραβείου·
- δ) οι τρόποι πληρωμής.

II.12.3 Οι δικαιούχοι πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι προϋποθέσεις που ισχύουν για τους ίδιους σύμφωνα με τα άρθρα II.4, II.5, II.6, II.8, II.9 και II.27 ισχύουν και για τους τρίτους που λαμβάνουν οικονομική ενίσχυση.

ΑΡΘΡΟ II.13 — ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

II.13.1 Κάθε τροποποίηση της συμφωνίας πρέπει να πραγματοποιείται εγγράφως.

II.13.2 Η τροποποίηση δεν μπορεί να έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να επιφέρει αλλαγές στη συμφωνία οι οποίες θα έθεταν υπό αμφισβήτηση την απόφαση επιχορήγησης ή θα παραβίαζαν την αρχή της ίσης μεταχείρισης των αιτούντων.

II.13.3 Κάθε αίτηση τροποποίησης πρέπει:

- α) να είναι δεόντως αιτιολογημένη·
- β) να συνοδεύεται από κατάλληλα δικαιολογητικά έγγραφα· και
- γ) να αποστέλλεται εγκαίρως στο άλλο μέρος πριν αρχίσει να παράγει αποτελέσματα, και σε κάθε περίπτωση έναν μήνα πριν από τη λήξη της *περιόδου εκτέλεσης*.

Το στοιχείο γ) δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες από το μέρος που αιτείται την τροποποίηση, εφόσον το άλλο μέρος συμφωνεί.

II.13.4 Αίτηση τροποποίησης εξ ονόματος των δικαιούχων πρέπει να υποβάλλεται από τον συντονιστή. Εάν ζητηθεί αλλαγή συντονιστή χωρίς τη συγκατάθεσή του, η αίτηση πρέπει να υποβληθεί από όλους τους λοιπούς δικαιούχους και πρέπει να συνοδεύεται από τη γνώμη του συντονιστή ή απόδειξη ότι η εν λόγω γνώμη έχει ζητηθεί εγγράφως.

II.13.5 Οι τροποποιήσεις αρχίζουν να ισχύουν την ημερομηνία κατά την οποία υπογράφονται από το τελευταίο μέρος ή από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης τροποποίησης.

Οι τροποποιήσεις αρχίζουν να παράγουν αποτελέσματα από την ημερομηνία που συμφωνείται από τα μέρη ή, εάν δεν έχει συμφωνηθεί ημερομηνία, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της τροποποίησης.]

Άρθρο II.14 — ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΑΞΙΩΣΕΩΝ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ

II.14.1 Οι δικαιούχοι δεν μπορούν να εκχωρήσουν σε τρίτους καμία αξίωσή τους για πληρωμή κατά της Επιτροπής, εκτός εάν έχουν λάβει έγκριση από την Επιτροπή βάσει αιτιολογημένης, γραπτής αίτησης του συντονιστή εκ μέρους των δικαιούχων.

Εάν η Επιτροπή δεν αποδεχθεί την εκχώρηση ή εάν δεν τηρούνται οι όροι της, η εκχώρηση δεν έχει καμία ισχύ έναντι αυτής.

II.14.2 Σε καμία περίπτωση η εκχώρηση δεν απαλλάσσει τους δικαιούχους από τις υποχρεώσεις τους έναντι της Επιτροπής.

Άρθρο II.15 — ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ

II.15.1 Μέρος το οποίο αντιμετωπίζει περίπτωση *ανωτέρας βίας* πρέπει να αποστέλλει αμελλητί *επίσημη κοινοποίηση* στο άλλο μέρος, αναφέροντας τη φύση της κατάστασης ή του συμβάντος, την πιθανή διάρκεια και τα προβλέψιμα αποτελέσματά τους.

II.15.2 Τα μέρη πρέπει να λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα για την ελαχιστοποίηση των ζημιών που οφείλονται σε λόγους *ανωτέρας βίας*. Πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να συνεχιστεί η εκτέλεση της *δράσης* το συντομότερο δυνατόν.

II.15.3 Το μέρος που αντιμετωπίζει περίπτωση *ανωτέρας βίας* δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αθετεί τις υποχρεώσεις που υπέχει στο πλαίσιο της συμφωνίας, εάν η εκπλήρωσή τους εμποδίζεται από *ανωτέρα βία*.

Άρθρο II.16 — ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

II.16.1 Αναστολή της εκτέλεσης από τους δικαιούχους

Ο συντονιστής, εξ ονόματος των δικαιούχων, δύναται να αναστείλει την εκτέλεση της *δράσης* ή μέρους αυτής εάν η εκτέλεση καθίσταται αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερής λόγω έκτακτων περιστάσεων, και ιδίως λόγω *ανωτέρας βίας*.

Ο συντονιστής πρέπει να ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή, δηλώνοντας:

- α) τους λόγους της αναστολής, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών σχετικά με την ημερομηνία ή την περίοδο επέλευσης των έκτακτων περιστάσεων· και
- β) την προβλεπόμενη ημερομηνία επανέναρξης της εκτέλεσης.

Μόλις οι περιστάσεις επιτρέψουν στους δικαιούχους να συνεχίσουν την εκτέλεση της *δράσης*, ο συντονιστής πρέπει να ενημερώσει αμέσως την Επιτροπή και να υποβάλει αίτηση τροποποίησης της συμφωνίας όπως προβλέπεται στο άρθρο II.16.3. Η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει εάν η συμφωνία ή η συμμετοχή δικαιούχου καταγγεληθεί σύμφωνα με τα άρθρα II.17.1, II.17.2 ή το άρθρο II.17.3.1 στοιχεία γ) ή δ).

II.16.2 Αναστολή της εκτέλεσης από την Επιτροπή

II.16.2.1 Λόγοι αναστολής

Η Επιτροπή δύναται να αναστείλει την εκτέλεση της *δράσης* ή μέρους της:

- α) εάν η Επιτροπή διαθέτει αποδείξεις ότι ένας δικαιούχος έχει διαπράξει *σοβαρά σφάλματα, παρατυπίες* ή *απάτη* κατά τη διαδικασία ανάθεσης ή την εκτέλεση της συμφωνίας, ή εάν ένας δικαιούχος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει της συμφωνίας·
- β) εάν η Επιτροπή διαθέτει αποδείξεις ότι ένας δικαιούχος έχει διαπράξει συστηματικά ή επανειλημμένα σφάλματα, *παρατυπίες, απάτη* ή σοβαρή αθέτηση των υποχρεώσεων του στο πλαίσιο άλλων επιχορηγήσεων από την Ένωση ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ), οι οποίες χορηγήθηκαν στον εν λόγω δικαιούχο υπό ανάλογους όρους και τα εν λόγω σφάλματα, οι *παρατυπίες, η απάτη* ή η αθέτηση έχουν ουσιώδη επίδραση στην εν λόγω επιχορήγηση· ή
- γ) εάν η Επιτροπή έχει την υπόνοια ότι ένας δικαιούχος έχει διαπράξει *σοβαρά σφάλματα, παρατυπίες, απάτη* ή αθέτηση υποχρεώσεων κατά τη διαδικασία ανάθεσης ή την εκτέλεση της συμφωνίας και πρέπει να εξακριβώσει εάν αυτό συμβαίνει πράγματι.

II.16.2.2 Διαδικασία αναστολής

Βήμα 1 — Πριν από την αναστολή της εκτέλεσης της *δράσης*, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή:

- α) ενημερώνοντάς τον σχετικά με:
 - (i) την πρόθεσή της να αναστείλει την εκτέλεση·
 - (ii) τους λόγους της αναστολής·
 - (iii) τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την επανέναρξη της εκτέλεσης στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο II.16.2.1 στοιχεία α) και β)· και
- β) καλώντας τον να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός 30 ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της επίσημης κοινοποίησης.

Βήμα 2 — Εάν η Επιτροπή δεν λάβει παρατηρήσεις ή αποφασίσει να συνεχίσει τη διαδικασία παρά τις παρατηρήσεις που έλαβε, πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή ενημερώνοντάς τον σχετικά με:

- α) την αναστολή της εκτέλεσης·
- β) τους λόγους της αναστολής· και
- γ) τις τελικές προϋποθέσεις για τη επανέναρξη της εκτέλεσης στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο II.16.2.1 στοιχεία α) και β)· ή
- δ) την ενδεικτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της απαιτούμενης εξακρίβωσης στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο II.16.2.1 στοιχείο γ).

Ο συντονιστής πρέπει να ενημερώσει αμέσως τους λοιπούς δικαιούχους σχετικά με την αναστολή. Η αναστολή αρχίζει να παράγει αποτελέσματα πέντε ημερολογιακές ημέρες μετά τη λήψη της *επίσημης κοινοποίησης* από τον συντονιστή ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται στην *επίσημη κοινοποίηση*.

Διαφορετικά, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή ενημερώνοντάς τον ότι δεν θα συνεχίσει τη διαδικασία αναστολής.

II.16.2.3 Επανάραξη της εκτέλεσης

Προκειμένου να συνεχιστεί η εκτέλεση, οι δικαιούχοι πρέπει να εκπληρώσουν τις κοινοποιηθείσες προϋποθέσεις το συντομότερο δυνατό και να ενημερώσουν την Επιτροπή για την πρόοδο που σημειώθηκε στο θέμα αυτό.

Εάν εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις για την επανέναρξη της εκτέλεσης ή πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες εξακρίβώσεις, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει επίσημη κοινοποίηση στον συντονιστή:

- α) ενημερώνοντάς τον ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την άρση της αναστολής· και
- β) ζητώντας του να υποβάλει αίτηση τροποποίησης της συμφωνίας όπως προβλέπεται στο άρθρο II.16.3. Η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει εάν η συμφωνία ή η συμμετοχή δικαιούχου καταγγελλεί σύμφωνα με τα άρθρα II.17.1, II.17.2 ή το άρθρο II.17.3.1 στοιχεία γ), ζ) ή η).

II.16.3 Αποτελέσματα της αναστολής

Εάν η εκτέλεση της *δράσης* μπορεί να ξεκινήσει εκ νέου και η συμφωνία δεν έχει καταγγελλεί, πρέπει να πραγματοποιηθεί τροποποίηση της συμφωνίας βάσει του άρθρου II.13 προκειμένου:

- α) να καθοριστεί η ημερομηνία επανέναρξης της *δράσης*
- β) να παραταθεί η διάρκεια της *δράσης* και
- γ) να πραγματοποιηθούν οποιεσδήποτε αλλαγές είναι απαραίτητες για την προσαρμογή της *δράσης* στη νέα κατάσταση.

Η αναστολή αίρεται από την ημερομηνία επανέναρξης που ορίζεται στην τροποποίηση. Η ημερομηνία αυτή μπορεί να είναι προγενέστερη της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της τροποποίησης.

Δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο αναστολής για την εκτέλεση της ανασταλείσας *δράσης* ή του ανασταλέντος μέρους της δεν επιστρέφονται ούτε καλύπτονται από την επιχορήγηση.

Η αναστολή της εκτέλεσης της *δράσης* δεν θίγει το δικαίωμα της Επιτροπής να καταγγείλει τη συμφωνία ή να καταγγείλει τη συμμετοχή δικαιούχου σύμφωνα με το άρθρο ΙΙ.17.3, να μειώσει την επιχορήγηση ή να ανακτήσει ποσά αχρεωστήτως καταβληθέντα σύμφωνα με τα άρθρα ΙΙ.25.4 και ΙΙ.26.

Κανένα από τα μέρη δεν μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση λόγω της αναστολής από το άλλο μέρος.

ΑΡΘΡΟ ΙΙ.17 — ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

ΙΙ.17.1 Καταγγελία της συμφωνίας από τον συντονιστή

Οι δικαιούχοι μπορούν να καταγγείλουν τη συμφωνία.

Ο συντονιστής πρέπει να αποστείλει στην Επιτροπή *επίσημη κοινοποίηση* της καταγγελίας αναφέροντας:

- α) τους λόγους της καταγγελίας· και
- β) την ημερομηνία κατά την οποία η καταγγελία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα. Η ημερομηνία αυτή πρέπει να είναι μεταγενέστερη της *επίσημης κοινοποίησης*.

Εάν ο συντονιστής δεν αναφέρει τους λόγους της καταγγελίας ή εάν η Επιτροπή κρίνει ότι οι προβαλλόμενοι λόγοι δεν δικαιολογούν την καταγγελία, η συμφωνία θεωρείται ότι έχει καταγγελθεί καταχρηστικά.

Η καταγγελία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα από την ημέρα που ορίζεται στην *επίσημη κοινοποίηση*.

ΙΙ.17.2 Καταγγελία της συμμετοχής ενός ή περισσότερων δικαιούχων από τον συντονιστή

Η συμμετοχή ενός ή περισσότερων δικαιούχων μπορεί να καταγγελθεί από τον συντονιστή ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου δικαιούχου ή εξ ονόματος των άλλων δικαιούχων.

Ο συντονιστής πρέπει να αποστείλει στην Επιτροπή *επίσημη κοινοποίηση* της καταγγελίας και να ενημερώσει τον δικαιούχο τον οποίο αφορά η καταγγελία.

Σε περίπτωση καταγγελίας της συμμετοχής του συντονιστή χωρίς τη συγκατάθεσή του, η *επίσημη κοινοποίηση* πρέπει να υποβληθεί από άλλο δικαιούχο (ο οποίος θα ενεργεί εξ ονόματος των λοιπών δικαιούχων).

Η *επίσημη κοινοποίηση* πρέπει να περιλαμβάνει:

- α) τους λόγους της καταγγελίας·
- β) τη γνώμη του δικαιούχου τον οποίο αφορά η καταγγελία (ή απόδειξη ότι η εν λόγω γνώμη έχει ζητηθεί εγγράφως)·
- γ) την ημερομηνία κατά την οποία η καταγγελία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα. Η ημερομηνία αυτή πρέπει να είναι μεταγενέστερη της *επίσημης κοινοποίησης* και
- δ) αίτηση τροποποίησης όπως προβλέπεται στο άρθρο ΙΙ.17.4.2 στοιχείο α).

Εάν ο συντονιστής ή ο δικαιούχος δεν αναφέρει τους λόγους της καταγγελίας ή εάν η Επιτροπή κρίνει ότι οι προβαλλόμενοι λόγοι δεν δικαιολογούν την καταγγελία, η συμμετοχή θα θεωρείται ότι έχει καταγγελθεί καταχρηστικά.

Η καταγγελία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα από την ημέρα που ορίζεται στην *επίσημη κοινοποίηση*.

II.17.3 Καταγγελία της συμφωνίας ή της συμμετοχής ενός ή περισσότερων δικαιούχων από την Επιτροπή

II.17.3.1 Λόγοι της καταγγελίας

Η Επιτροπή μπορεί να καταγγείλει τη συμφωνία ή τη συμμετοχή ενός ή περισσότερων δικαιούχων εάν:

- α) μεταβληθεί η νομική, οικονομική, τεχνική ή οργανωτική κατάσταση ή το ιδιοκτησιακό καθεστώς του δικαιούχου σε βαθμό που να μπορεί να επηρεάσει ουσιαστικά την εκτέλεση της συμφωνίας ή να θέσει υπό αμφισβήτηση την απόφαση επιχορήγησης·
- β) εάν μετά την καταγγελία της συμμετοχής ενός ή περισσότερων δικαιούχων, οι απαιτούμενες τροποποιήσεις της συμφωνίας θα έθεταν υπό αμφισβήτηση την απόφαση επιχορήγησης ή θα είχαν ως αποτέλεσμα την άνιση μεταχείριση των αιτούντων·
- γ) οι δικαιούχοι δεν εκτελούν τη *δράση* όπως περιγράφεται στο παράρτημα II ή ένας δικαιούχος δεν πληροί άλλη ουσιώδη υποχρέωση που υπέχει βάσει της συμφωνίας·
- δ) η εκτέλεση της *δράσης* αποτραπεί ή ανασταλεί λόγω *ανωτέρας βίας* ή έκτακτων περιστάσεων και είτε:
 - (i) η επανέναρξη της εκτέλεσης είναι αδύνατη· ή
 - (ii) οι απαιτούμενες τροποποιήσεις της συμφωνίας θα έθεταν υπό αμφισβήτηση την απόφαση επιχορήγησης ή θα παραβίαζαν την αρχή της ίσης μεταχείρισης των αιτούντων·
- ε) δικαιούχος ή άλλο πρόσωπο το οποίο αναλαμβάνει απεριόριστη ευθύνη για τις οφειλές του εν λόγω δικαιούχου βρίσκεται σε οποιαδήποτε από τις καταστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 106 παράγραφος 1 στοιχεία α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού⁴
- στ) δικαιούχος ή οποιοδήποτε *συναφές πρόσωπο* υπόκειται σε οποιαδήποτε από τις καταστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 106 παράγραφος 1 στοιχεία γ), δ), ε) ή στ) ή στο άρθρο 106 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού·
- ζ) η Επιτροπή διαθέτει αποδείξεις ότι δικαιούχος ή οποιοδήποτε *συναφές πρόσωπο* έχει διαπράξει *σοβαρά σφάλματα, παρατυπίες ή απάτη* κατά τη διαδικασία ανάθεσης ή την εκτέλεση της συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης όπου δικαιούχος ή οποιοδήποτε *συναφές πρόσωπο* έχει υποβάλει ψευδείς πληροφορίες ή δεν έχει προσκομίσει απαιτούμενες πληροφορίες·
- η) η Επιτροπή διαθέτει αποδείξεις ότι δικαιούχος έχει διαπράξει συστηματικά ή επανειλημμένα *σφάλματα, παρατυπίες, απάτη* ή σοβαρή αθέτηση υποχρεώσεων στο πλαίσιο άλλων επιχορηγήσεων από την Ένωση ή την Ευρατόμ, οι οποίες χορηγήθηκαν σε αυτόν υπό ανάλογους όρους και τα εν λόγω *σφάλματα, οι παρατυπίες, η απάτη* ή η αθέτηση έχουν ουσιώδη επίδραση στην εν λόγω επιχορήγηση· ή

⁴ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης.

- θ) η Επιτροπή έχει αποστείλει σε δικαιούχο, μέσω του συντονιστή, *επίσημη κοινοποίηση* ζητώντας του να διακόψει τη συμμετοχή συνδεδεμένης οντότητάς του διότι η εν λόγω οντότητα τελεί υπό κατάσταση προβλεπόμενη στα στοιχεία στ), ζ) ή η) και ο εν λόγω δικαιούχος δεν έχει ζητήσει τροποποίηση για τη διακοπή της συμμετοχής της οντότητας και την ανακατανομή των καθυκόντων της.

II.17.3.2 Διαδικασία καταγγελίας

Βήμα 1 – Πριν καταγγείλει τη συμφωνία ή τη συμμετοχή ενός ή περισσότερων δικαιούχων, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή:

- α) ενημερώνοντάς τον σχετικά με:
- (i) την πρόθεσή της να προβεί σε καταγγελία·
 - (ii) τους λόγους της καταγγελίας· και
- β) ζητώντας του, εντός 45 ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της επίσημης κοινοποίησης:
- (i) να υποβάλει παρατηρήσεις εκ μέρους όλων των δικαιούχων· και
 - (ii) στην περίπτωση του άρθρου II.17.3.1 στοιχείο γ), να ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που ελήφθησαν για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις βάσει της συμφωνίας.

Βήμα 2 – Εάν η Επιτροπή δεν λάβει παρατηρήσεις ή αποφασίσει να συνεχίσει τη διαδικασία παρά τις παρατηρήσεις που έλαβε, θα αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή ενημερώνοντάς τον σχετικά με την καταγγελία και την ημερομηνία κατά την οποία αυτή αρχίζει να παράγει αποτελέσματα. Ο συντονιστής πρέπει να ενημερώσει αμέσως τους λοιπούς δικαιούχους σχετικά με την καταγγελία.

Διαφορετικά, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή ενημερώνοντάς τον ότι δεν θα συνεχιστεί η διαδικασία καταγγελίας.

Η καταγγελία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα:

- α) όσον αφορά καταγγελίες βάσει του άρθρου II.17.3.1 στοιχεία α), β), γ) και ε): την ημέρα που ορίζεται στην *επίσημη κοινοποίηση* της καταγγελίας που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο (ήτοι στο βήμα 2 ανωτέρω)·
- β) όσον αφορά καταγγελίες βάσει του άρθρου II.17.3.1 στοιχεία δ), στ), ζ), η) και θ): την επόμενη ημέρα μετά τη λήψη της *επίσημης κοινοποίησης* της καταγγελίας που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο (ήτοι στο βήμα 2 ανωτέρω) από τον συντονιστή.

II.17.4 Αποτελέσματα της καταγγελίας

II.17.4.1 Αποτελέσματα της καταγγελίας της συμφωνίας:

Εντός 60 ημερολογιακών ημερών από την ημέρα κατά την οποία η καταγγελία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα, ο συντονιστής πρέπει να υποβάλει αίτηση πληρωμής του υπολοίπου όπως προβλέπεται στο άρθρο I.4.4.

Εάν η Επιτροπή δεν λάβει αίτηση πληρωμής του υπολοίπου εντός της ανωτέρω προθεσμίας, μόνον οι δαπάνες που περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένη τεχνική έκθεση και, κατά περίπτωση, σε εγκεκριμένη οικονομική κατάσταση επιστρέφονται ή καλύπτονται από την επιχορήγηση.

Εάν η συμφωνία καταγγελθεί από την Επιτροπή διότι ο συντονιστής έχει αθετήσει την υποχρέωσή του να υποβάλει αίτηση πληρωμής, ο συντονιστής δεν δύναται να υποβάλει αίτηση πληρωμής μετά την καταγγελία. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το δεύτερο εδάφιο.]

Η Επιτροπή υπολογίζει το τελικό ποσό της επιχορήγησης όπως αναφέρεται στο άρθρο ΙΙ.25 και το υπόλοιπο όπως αναφέρεται στο άρθρο Ι.4.5 βάσει των εκθέσεων που έχουν υποβληθεί. Επιστρέφονται ή καλύπτονται από την επιχορήγηση μόνον οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί πριν αρχίσει να παράγει αποτελέσματα η καταγγελία. Δεν λαμβάνονται υπόψη, δεν επιστρέφονται και δεν καλύπτονται από την επιχορήγηση δαπάνες που σχετίζονται με συμβάσεις οι οποίες επρόκειτο να εκτελεστούν μόνο μετά την καταγγελία.

Η Επιτροπή μπορεί να μειώσει την επιχορήγηση σύμφωνα με το άρθρο ΙΙ.25.4 σε περίπτωση:

- α) καταχρηστικής καταγγελίας της συμφωνίας από τον συντονιστή κατά την έννοια του άρθρου ΙΙ.17.1· ή
- β) καταγγελίας της συμφωνίας από την Επιτροπή για οποιονδήποτε από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο ΙΙ.17.3.1 στοιχεία γ), στ), ζ), η) και θ).

Κανένα από τα μέρη δεν μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση λόγω καταγγελίας της συμφωνίας από το άλλο μέρος.

Μετά την καταγγελία, εξακολουθούν να ισχύουν οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, ειδικότερα οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα Ι.4, ΙΙ.6, ΙΙ.8, ΙΙ.9, ΙΙ.14, ΙΙ.27 και τυχόν πρόσθετες διατάξεις σχετικά με τη χρήση των αποτελεσμάτων οι οποίες προβλέπονται στους ειδικούς όρους.

ΙΙ.17.4.2 Αποτελέσματα της καταγγελίας της συμμετοχής ενός ή περισσότερων δικαιούχων:

- α) Ο συντονιστής πρέπει να υποβάλει αίτηση τροποποίησης, η οποία περιλαμβάνει:
 - (i) πρόταση ανακατανομής των καθηκόντων του δικαιούχου ή των δικαιούχων τους οποίους αφορά η καταγγελία· και
 - (ii) εφόσον απαιτείται, την προσθήκη ενός ή περισσότερων νέων δικαιούχων που θα διαδεχθούν τον δικαιούχο ή τους δικαιούχους τους οποίους αφορά η καταγγελία σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους βάσει της συμφωνίας.

Εάν η Επιτροπή καταγγείλει τη συμμετοχή δικαιούχου, ο συντονιστής πρέπει να υποβάλει την αίτηση τροποποίησης εντός 60 ημερολογιακών ημερών από την ημέρα κατά την οποία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα η καταγγελία.

Εάν ο συντονιστής καταγγείλει τη συμμετοχή δικαιούχου, η αίτηση τροποποίησης πρέπει να συμπεριληφθεί στην *επίσημη κοινοποίηση* της καταγγελίας που αναφέρεται στο άρθρο ΙΙ.17.2.

Εάν η καταγγελία αρχίσει να παράγει αποτελέσματα μετά τη λήξη της *περιόδου εκτέλεσης*, δεν απαιτείται να υποβληθεί αίτηση τροποποίησης, εκτός εάν ο δικαιούχος τον οποίο αφορά η καταγγελία είναι ο συντονιστής. Στην περίπτωση αυτή, στην αίτηση τροποποίησης πρέπει να προτείνεται νέος συντονιστής.

Εάν η αίτηση τροποποίησης απορριφθεί από την Επιτροπή, η συμφωνία μπορεί να καταγγελθεί σύμφωνα με το άρθρο ΙΙ.17.3.1 στοιχείο β). Η αίτηση τροποποίησης μπορεί να απορριφθεί εάν θέτει υπό αμφισβήτηση την απόφαση επιχορήγησης ή παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των αιτούντων.

- β) Ο δικαιούχος τον οποίο αφορά η καταγγελία πρέπει να υποβάλει στον συντονιστή:

- (i) τεχνική έκθεση· και
- (ii) οικονομική κατάσταση που καλύπτει την περίοδο από τη λήξη της τελευταίας περιόδου αναφοράς έως την ημερομηνία κατά την οποία η καταγγελία αρχίζει να παράγει αποτελέσματα.

Ο συντονιστής πρέπει να περιλαμβάνει τις εν λόγω πληροφορίες στην αίτηση πληρωμής για την επόμενη περίοδο αναφοράς.

Επιστρέφονται ή καλύπτονται από την επιχορήγηση μόνον οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί από τον δικαιούχο τον οποίο αφορά η καταγγελία πριν αυτή αρχίσει να παράγει αποτελέσματα. Δεν επιστρέφονται και δεν καλύπτονται από την επιχορήγηση δαπάνες που σχετίζονται με συμβάσεις οι οποίες επρόκειτο να εκτελεστούν μόνο μετά την καταγγελία.

Η Επιτροπή μπορεί να μειώσει την επιχορήγηση σύμφωνα με το άρθρο ΙΙ.25.4 σε περίπτωση:

- α) καταχρηστικής καταγγελίας της συμμετοχής δικαιούχου από τον συντονιστή κατά την έννοια του άρθρου ΙΙ.17.2 ή
- β) καταγγελίας της συμμετοχής δικαιούχου από την Επιτροπή για οποιονδήποτε από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο ΙΙ.17.3.1 στοιχεία γ), στ), ζ), η) και θ).

Κανένα από τα μέρη δεν μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση λόγω καταγγελίας της συμμετοχής δικαιούχου από το άλλο μέρος.

Μετά την καταγγελία, εξακολουθούν να ισχύουν οι υποχρεώσεις του δικαιούχου τον οποίο αφορά η καταγγελία, ειδικότερα οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα Ι.4, ΙΙ.6, ΙΙ.8, ΙΙ.9, ΙΙ.14, ΙΙ.27 και τυχόν πρόσθετες διατάξεις σχετικά με τη χρήση των αποτελεσμάτων οι οποίες προβλέπονται στους ειδικούς όρους.

ΑΡΘΡΟ ΙΙ.18 — ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ, ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΙΙ.18.1 Η συμφωνία διέπεται από το εφαρμοστέο δίκαιο της Ένωσης, το οποίο συμπληρώνεται, όπου είναι απαραίτητο, από το βελγικό δίκαιο.

ΙΙ.18.2 Σύμφωνα με το άρθρο 272 της ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο ή, σε δεύτερο βαθμό, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αποκλειστικά αρμόδια για την εκδίκαση τυχόν διαφορών μεταξύ της Ένωσης και κάθε δικαιούχου σχετικά με την ερμηνεία, την εφαρμογή ή το κύρος της συμφωνίας, εφόσον η διαφορά δεν είναι δυνατόν να επιλυθεί με φιλικό διακανονισμό.

ΙΙ.18.3 Σύμφωνα με το άρθρο 299 της ΣΛΕΕ, για τους σκοπούς της ανάκτησης κατά την έννοια του άρθρου ΙΙ.26, η Επιτροπή δύναται να εκδώσει εκτελεστική απόφαση για την επιβολή χρηματικών υποχρεώσεων εις βάρος προσώπων, εκτός των κρατών.

Κατά της εν λόγω απόφασης μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 263 της ΣΛΕΕ.

ΜΕΡΟΣ Β — ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΆΡΘΡΟ ΙΙ.19 — ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

ΙΙ.19.1 Όροι επιλεξιμότητας των δαπανών

Επιλέξιμες δαπάνες της δράσης είναι οι δαπάνες που όντως πραγματοποιήθηκαν από τον δικαιούχο και ανταποκρίνονται στα ακόλουθα κριτήρια:

- α) έχουν πραγματοποιηθεί εντός της *περιόδου εκτέλεσης*, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν την αίτηση πληρωμής του υπολοίπου και τα αντίστοιχα δικαιολογητικά έγγραφα που αναφέρεται στο άρθρο Ι.4.4·
 - β) εμφανίζονται στον εκτιμώμενο προϋπολογισμό της *δράσης*. Ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙ·
 - γ) έχουν πραγματοποιηθεί για τους σκοπούς της *δράσης*, όπως περιγράφονται στο παράρτημα ΙΙ και είναι απαραίτητες για την εκτέλεσή της·
 - δ) είναι αναγνωρίσιμες και επαληθεύσιμες, ειδικότερα εγγράφονται στα λογιστικά βιβλία του δικαιούχου και προσδιορίζονται σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος και σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης που αυτός εφαρμόζει·
 - ε) συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και κοινωνικής νομοθεσίας· και
- στ) είναι εύλογες, δικαιολογημένες και συμμορφώνονται προς την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ιδίως όσον αφορά την οικονομία και την αποδοτικότητα.

ΙΙ.19.2 Επιλέξιμες άμεσες δαπάνες

Για να είναι επιλέξιμες, οι *άμεσες δαπάνες* της δράσης πρέπει να πληρούν τους όρους επιλεξιμότητας που προβλέπονται στο άρθρο ΙΙ.19.1.

Ειδικότερα, οι ακόλουθες κατηγορίες δαπανών αποτελούν επιλέξιμες *άμεσες δαπάνες*, εφόσον πληρούν τους όρους επιλεξιμότητας που προβλέπονται στο άρθρο ΙΙ.19.1, καθώς και τους ακόλουθους όρους:

- α) οι δαπάνες προσωπικού που απασχολείται στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας με τον δικαιούχο ή ισοδύναμης πράξης διορισμού και είναι επιφορτισμένο με την εκτέλεση της *δράσης*, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δαπάνες είναι σύμφωνες με τη συνήθη πολιτική του δικαιούχου σχετικά με τις αποδοχές.

Οι εν λόγω δαπάνες περιλαμβάνουν τους πραγματικούς μισθούς μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές και τις λοιπές νόμιμες δαπάνες που εντάσσονται στις αποδοχές. Οι δαπάνες αυτές μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν πρόσθετες αμοιβές, συμπεριλαμβανομένων πληρωμών βάσει συμπληρωματικών συμβάσεων, ανεξάρτητα από τη φύση των εν λόγω συμβάσεων, υπό την προϋπόθεση ότι καταβάλλονται με συνεπή τρόπο κάθε φορά που απαιτείται το ίδιο είδος εργασίας ή εμπειρογνωμοσύνης, ανεξαρτήτως της πηγής της χρησιμοποιούμενης χρηματοδότησης.

Οι δαπάνες για φυσικά πρόσωπα τα οποία εργάζονται βάσει σύμβασης με τον δικαιούχο, διαφορετικής από τη σύμβαση εργασίας, ή τα οποία αποσπώνται στον δικαιούχο από τρίτο μέρος έναντι πληρωμής, επιτρέπεται να συμπεριληφθούν στις δαπάνες προσωπικού, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- (i) i) το πρόσωπο εργάζεται υπό συνθήκες ανάλογες με εκείνες ενός υπαλλήλου (ιδίως σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται η εργασία, τα καθήκοντα που εκτελούνται και τις εγκαταστάσεις στις οποίες εκτελούνται)·
 - (ii) ii) το προϊόν της εργασίας ανήκει στον δικαιούχο (εκτός εάν κατ' εξαίρεση έχει συμφωνηθεί άλλως)· και
 - iii) οι δαπάνες δεν διαφέρουν σημαντικά από τις δαπάνες για προσωπικό που εκτελεί παρόμοια καθήκοντα βάσει σύμβασης εργασίας με τον δικαιούχο·
 - β) τα οδοιπορικά και συναφή έξοδα διαμονής, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δαπάνες είναι σύμφωνες με τις συνήθειες πρακτικές του δικαιούχου όσον αφορά τα ταξίδια·
 - γ) οι δαπάνες απόσβεσης εξοπλισμού ή άλλων παγίων (νέων ή μεταχειρισμένων) όπως καταγράφονται στις λογιστικές καταστάσεις του δικαιούχου, υπό την προϋπόθεση ότι το πάγιο στοιχείο:
 - i) διαγράφεται σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα και τις συνήθειες λογιστικές πρακτικές του δικαιούχου· και
 - ii) έχει αγοραστεί σύμφωνα με το άρθρο II.10.1, εάν η αγορά έχει πραγματοποιηθεί εντός της *περιόδου εκτέλεσης*.
- Οι δαπάνες ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού ή άλλων παγίων είναι επίσης επιλέξιμες, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπερβαίνουν το κόστος απόσβεσης παρόμοιου εξοπλισμού ή παγίων και δεν περιλαμβάνουν χρηματοπιστωτική επιβάρυνση·
- Για τον καθορισμό των επιλέξιμων δαπανών λαμβάνεται υπόψη μόνο το μέρος της απόσβεσης, ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης του εξοπλισμού που αντιστοιχεί στην *περίοδο εκτέλεσης* και στο ποσοστό πραγματικής χρήσης του για τους σκοπούς της *δράσης*. Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους, μπορεί να είναι επιλέξιμο το σύνολο των δαπανών αγοράς εξοπλισμού, εφόσον αυτό δικαιολογείται από τη φύση της *δράσης* και το πλαίσιο χρήσης του εξοπλισμού ή των παγίων·
- δ) οι δαπάνες για αναλώσιμα και εφόδια, υπό την προϋπόθεση ότι:
 - i) έχουν αγοραστεί σύμφωνα με το άρθρο II.10.1· και
 - ii) μπορούν να καταλογιστούν άμεσα στη *δράση*·
 - ε) οι δαπάνες που απορρέουν απευθείας από απαιτήσεις της συμφωνίας (διάδοση πληροφοριών, ειδική αξιολόγηση της *δράσης*, λογιστικοί έλεγχοι, μεταφράσεις, αναπαραγωγή εγγράφων), συμπεριλαμβανόμενης της δαπάνης των οικονομικών εγγυήσεων που έχουν ζητηθεί, εφόσον οι αντίστοιχες υπηρεσίες αγοράζονται σύμφωνα με το άρθρο II.10.1·
 - στ) οι δαπάνες που απορρέουν από *συμβάσεις υπεργολαβίας* κατά την έννοια του άρθρου II.11, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο II.11.1 στοιχεία α), β), γ) και δ)·
 - ζ) δαπάνες οικονομικής ενίσχυσης τρίτων κατά την έννοια του άρθρου II.12, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο·

- η) δασμοί, φόροι και επιβαρύνσεις που καταβάλλει ο δικαιούχος, ιδίως ο φόρος προστιθεμένης αξίας (ΦΠΑ), εφόσον περιλαμβάνονται στις επιλέξιμες *άμεσες δαπάνες*, εκτός εάν η συμφωνία ορίζει άλλως.

II.19.3 Επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες

Για να είναι επιλέξιμες, οι *έμμεσες δαπάνες* της *δράσης* πρέπει να αντιπροσωπεύουν εύλογο ποσοστό των συνολικών γενικών εξόδων του δικαιούχου και να πληρούν τους όρους επιλεξιμότητας του άρθρου II.19.1.

Εάν δεν προβλέπεται άλλως στο άρθρο I.3.2, οι επιλέξιμες *έμμεσες δαπάνες* πρέπει να δηλώνονται βάσει ενιαίου συντελεστή 7 % των συνολικών επιλέξιμων *άμεσων δαπανών*.

II.19.4 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Πέραν οποιασδήποτε άλλης δαπάνης που δεν πληροί τους όρους του άρθρου II.19.1, μη επιλέξιμες θεωρούνται οι ακόλουθες δαπάνες:

- α) απόδοση κεφαλαίου και μερίσματα που καταβάλλονται από δικαιούχο·
- β) χρέη και επιβαρύνσεις για την εξυπηρέτηση χρεών·
- γ) προβλέψεις για ζημίες ή χρέη·
- δ) χρεωστικοί τόκοι·
- ε) επισφαλείς απαιτήσεις·
- στ) συναλλαγματικές ζημίες·
- ζ) έξοδα μεταφορών πίστωσης από την Επιτροπή, τα οποία χρεώνει η τράπεζα δικαιούχου·
- η) δαπάνες που έχουν δηλωθεί από τον δικαιούχο στο πλαίσιο άλλης δράσης που λαμβάνει επιχορήγηση χρηματοδοτούμενη από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Στις εν λόγω επιχορηγήσεις περιλαμβάνονται επιχορηγήσεις που έχουν χορηγηθεί από κράτος μέλος και χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, καθώς και επιχορηγήσεις από άλλους φορείς εκτός της Επιτροπής για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης. Ειδικότερα, αν ο δικαιούχος λαμβάνει επιχορήγηση λειτουργίας, η οποία χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ή της ΕΥΡΑΤΟΜ, δεν μπορεί να δηλώνει έμμεσες δαπάνες για την περίοδο (-ους) υποβολής εκθέσεων που καλύπτεται (-ονται) από την επιχορήγηση λειτουργίας, εκτός αν μπορεί να αποδείξει ότι την επιχορήγηση λειτουργίας δεν καλύπτει όλες τις δαπάνες της ενέργειας,
- θ) συνεισφορές σε είδος από τρίτους·
- ι) υπερβολικές ή αλόγιστες δαπάνες·
- ια) εκπεστέος ΦΠΑ.

ΑΡΘΡΟ II.20 — ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΠΟΥ ΔΗΛΩΝΟΝΤΑΙ

II.20.1 Δήλωση δαπανών και συνεισφορών

Κάθε δικαιούχος πρέπει να δηλώνει ως επιλέξιμες δαπάνες ή ως αιτούμενη συνεισφορά:

- α) για πραγματικές δαπάνες: τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε πράγματι για τη *δράση*
- β) για μοναδιαίο κόστος ή μοναδιαίες συνεισφορές: το ποσό που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του ποσού ανά μονάδα το οποίο προβλέπεται στο Παράρτημα ΙV με τον πραγματικό αριθμό των μονάδων που χρησιμοποιήθηκαν ή παρήχθησαν
- γ) για κατ' αποκοπή δαπάνες ή κατ' αποκοπή συνεισφορές: το συνολικό ποσό που προβλέπεται στο άρθρο Ι.3.2 στοιχείο α) σημείο iii) ή στοιχείο γ), εάν οι αντίστοιχες εργασίες ή το αντίστοιχο τμήμα της *δράσης* όπως περιγράφονται στο παράρτημα Ι έχουν εκτελεστεί δεόντως
 - (α) για δαπάνες βάσει ενιαίου συντελεστή ή συνεισφορές βάσει ενιαίου συντελεστή: το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή του ενιαίου συντελεστή που προβλέπεται στο άρθρο Ι.3.2 στοιχείο α) σημείο iv) ή στοιχείο δ)
 - δ) για μοναδιαίο κόστος που δηλώνεται με βάση τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου: το ποσό που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του ποσού ανά μονάδα, το οποίο υπολογίζεται με βάση τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου, με τον πραγματικό αριθμό των μονάδων που χρησιμοποιήθηκαν ή παρήχθησαν
 - ε) για κατ' αποκοπή δαπάνες που δηλώνονται με βάση τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου: το συνολικό ποσό που υπολογίζεται σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου, εφόσον οι αντίστοιχες εργασίες ή το αντίστοιχο τμήμα της *δράσης* έχουν εκτελεστεί δεόντως
- στ) για δαπάνες βάσει ενιαίου συντελεστή που δηλώνονται σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου: το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή του ενιαίου συντελεστή που υπολογίζεται σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου.

II.20.2 Αρχεία και λοιπά δικαιολογητικά των δαπανών και των εισφορών που δηλώνονται

Κάθε δικαιούχος πρέπει να προσκομίζει τα ακόλουθα, εφόσον του ζητηθεί να το πράξει στο πλαίσιο των απλών ή λογιστικών ελέγχων που περιγράφονται στο άρθρο ΙΙ.27:

- α) για πραγματικές δαπάνες: επαρκή δικαιολογητικά έγγραφα που να αποδεικνύουν τις δηλωθείσες δαπάνες, όπως συμβάσεις, τιμολόγια και λογιστικά βιβλία.

Επίσης, οι συνήθειες λογιστικές πρακτικές και οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου του δικαιούχου πρέπει να επιτρέπουν την άμεση αντιστοίχιση των ποσών που έχουν δηλωθεί με τα ποσά των λογιστικών του καταστάσεων, καθώς και με τα ποσά που προκύπτουν από τα δικαιολογητικά έγγραφα.

- β) για μοναδιαίο κόστος ή μοναδιαίες συνεισφορές: επαρκή δικαιολογητικά έγγραφα που να αποδεικνύουν τον αριθμό των μονάδων που έχουν δηλωθεί.

Ο δικαιούχος δεν υποχρεούται να προσδιορίσει τις πραγματικές επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται ή να προσκομίσει δικαιολογητικά έγγραφα, όπως λογιστικές καταστάσεις, για να αποδείξει το ποσό που δηλώνεται ανά μονάδα.

- γ) για κατ' αποκοπή δαπάνες ή κατ' αποκοπή συνεισφορές: επαρκή δικαιολογητικά έγγραφα που να αποδεικνύουν ότι η *δράση* έχει εκτελεστεί δεόντως.

Ο δικαιούχος δεν υποχρεούται να προσδιορίσει τις πραγματικές επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται ή να προσκομίσει δικαιολογητικά έγγραφα, όπως λογιστικές καταστάσεις, για να αποδείξει το ποσό που δηλώνεται ως κατ' αποκοπή ποσό·

- δ) για δαπάνες βάσει ενιαίου συντελεστή ή συνεισφορές βάσει ενιαίου συντελεστή: επαρκή δικαιολογητικά έγγραφα που να αποδεικνύουν τις επιλέξιμες δαπάνες ή την αιτούμενη συνεισφορά στις οποίες εφαρμόζεται ο ενιαίος συντελεστής.

Ο δικαιούχος δεν υποχρεούται να προσδιορίσει τις πραγματικές επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται ή να προσκομίσει δικαιολογητικά έγγραφα, όπως λογιστικές καταστάσεις, για τον εφαρμοζόμενο ενιαίο συντελεστή·

- ε) για μοναδιαίο κόστος που δηλώνεται με βάση τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου: επαρκή δικαιολογητικά έγγραφα που να αποδεικνύουν τον αριθμό των μονάδων που έχουν δηλωθεί·
- στ) για κατ' αποκοπή δαπάνες που δηλώνονται με βάση τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου: επαρκή δικαιολογητικά έγγραφα που να αποδεικνύουν ότι η *δράση* έχει εκτελεστεί δεόντως·
- ζ) για δαπάνες βάσει ενιαίου συντελεστή που δηλώνονται σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου: επαρκή δικαιολογητικά έγγραφα που να αποδεικνύουν τις επιλέξιμες δαπάνες στις οποίες εφαρμόζεται ο ενιαίος συντελεστής.

II.20.3 Προϋποθέσεις βάσει των οποίων επαληθεύεται η συμμόρφωση των πρακτικών κοστολόγησης

II.20.3.1 Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο II.20.2 στοιχεία ε), στ) και ζ), ο δικαιούχος δεν υποχρεούται να προσδιορίσει τις πραγματικές επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται, αλλά πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι πρακτικές κοστολόγησης που χρησιμοποιεί για τη δήλωση επιλέξιμων δαπανών πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι χρησιμοποιούμενες πρακτικές κοστολόγησης είναι οι συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου και εφαρμόζονται με συνέπεια, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης·
- β) οι δαπάνες που δηλώνονται συμφωνούν άμεσα με τα ποσά που καταχωρίζονται στους γενικούς λογαριασμούς· και
- γ) οι κατηγορίες δαπανών που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των δαπανών που δηλώνονται δεν περιλαμβάνουν μη επιλέξιμες δαπάνες ή δαπάνες που καλύπτονται από άλλες μορφές επιχορήγησης σύμφωνα με το άρθρο I.3.2.

II.20.3.2 Εφόσον προβλέπεται στους ειδικούς όρους, ο δικαιούχος μπορεί να υποβάλει στην Επιτροπή αίτηση ζητώντας να αξιολογηθεί η συμμόρφωση των συνήθων πρακτικών κοστολόγησης που ακολουθεί. Εφόσον απαιτείται σύμφωνα με τους ειδικούς όρους, η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό συμμόρφωσης των πρακτικών κοστολόγησης (εφεξής «πιστοποιητικό συμμόρφωσης των πρακτικών κοστολόγησης»).

Το πιστοποιητικό συμμόρφωσης των πρακτικών κοστολόγησης πρέπει:

- α) να έχει εκδοθεί από εγκεκριμένο ελεγκτή ή, εάν ο δικαιούχος είναι δημόσιος φορέας, από αρμόδιο και ανεξάρτητο δημόσιο λειτουργό· και
- β) να έχει συνταχθεί σύμφωνα με το παράρτημα VIII.

Το πιστοποιητικό πρέπει να πιστοποιεί ότι οι πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη δήλωση των επιλέξιμων δαπανών, πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου II.20.3.1 καθώς και τυχόν συμπληρωματικές προϋποθέσεις που ενδέχεται να προβλέπονται στους ειδικούς όρους.

II.20.3.3 Εάν η Επιτροπή επιβεβαιώσει τη συμμόρφωση των συνήθων πρακτικών κοστολόγησης του δικαιούχου, οι δαπάνες που δηλώνονται κατ' εφαρμογή των εν λόγω πρακτικών δεν μπορούν να αμφισβητηθούν εκ των υστέρων, εάν:

- α) οι πρακτικές που χρησιμοποιήθηκαν συμμορφώνονται με αυτές που έχει εγκρίνει η Επιτροπή· και
- β) ο δικαιούχος δεν έχει αποκρύψει πληροφορίες αποσκοπώντας στην έγκριση των πρακτικών κοστολόγησης που εφαρμόζει.

ΑΡΘΡΟ II.21 — ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ

Εάν οι ειδικοί όροι περιλαμβάνουν διάταξη σχετικά με τις συνδεδεμένες οντότητες των δικαιούχων, οι δαπάνες που πραγματοποιούνται από μια τέτοιου είδους οντότητα είναι επιλέξιμες, εφόσον:

- α) πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις δυνάμει των άρθρων II.19 και II.20 με αυτές που ισχύουν για τον δικαιούχο· και
- β) ο δικαιούχος με τον οποίο είναι συνδεδεμένη η οντότητα εξασφαλίζει ότι οι προϋποθέσεις που ισχύουν για τον ίδιο δυνάμει των άρθρων II.4, II.5, II.6, II.8, II.10, II.11 και II.27 ισχύουν και για την εν λόγω οντότητα.

ΑΡΘΡΟ II.22 — ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Οι δικαιούχοι επιτρέπεται να προσαρμόζουν τον εκτιμώμενο προϋπολογισμό που παρατίθεται στο παράρτημα II μέσω μεταφορών μεταξύ τους και μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών του προϋπολογισμού, εφόσον η δράση εκτελείται όπως περιγράφεται στο παράρτημα II. Η εν λόγω προσαρμογή δεν απαιτεί τροποποίηση της συμφωνίας όπως προβλέπεται στο άρθρο II.13.

Ωστόσο, οι δικαιούχοι δεν μπορούν να προσθέσουν δαπάνες που σχετίζονται με *συμβάσεις υπεργολαβίας* οι οποίες δεν προβλέπονται στο παράρτημα II, εκτός εάν οι εν λόγω συμπληρωματικές *συμβάσεις υπεργολαβίας* έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο II.11.1. στοιχείο δ).

Κατ' εξαίρεση από το πρώτο εδάφιο, εάν οι δικαιούχοι επιθυμούν να τροποποιήσουν το ποσό της συνεισφοράς που δικαιούται να λάβει κάθε δικαιούχος, όπως αναφέρεται στο άρθρο II.26.3 τρίτο εδάφιο στοιχείο γ), ο συντονιστής πρέπει να υποβάλει αίτηση τροποποίησης σύμφωνα με το άρθρο II.13.

Τα πρώτα τρία εδάφια δεν εφαρμόζονται για ποσά τα οποία, όπως προβλέπεται στο άρθρο I.3.2 στοιχείο α) σημείο iii) ή στοιχείο γ), έχουν τη μορφή κατ' αποκοπή ποσών.

ΑΡΘΡΟ II.23 — ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Η Επιτροπή μπορεί να καταγγείλει τη συμφωνία όπως προβλέπεται στο άρθρο II.17.3.1 στοιχείο γ) και μπορεί να μειώσει την επιχορήγηση όπως προβλέπεται στο άρθρο II.25.4 εάν ο συντονιστής:

- α) δεν υποβάλει αίτηση ενδιάμεσης πληρωμής ή πληρωμής του υπολοίπου συνοδευόμενη από τα έγγραφα που αναφέρονται στα άρθρα I.4.3 ή I.4.4 εντός 60 ημερολογιακών ημερών από τη λήξη της αντίστοιχης περιόδου αναφοράς· και

- β) εξακολουθεί να μην έχει υποβάλει σχετική αίτηση εντός 60 ακόμη ημερολογιακών ημερών κατόπιν γραπτής υπόμνησης από την Επιτροπή.

ΆΡΘΡΟ ΙΙ.24 — ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

ΙΙ.24.1 Αναστολή πληρωμών

ΙΙ.24.1.1 Λόγοι αναστολής

Η Επιτροπή δύναται –ανά πάσα στιγμή– να αναστείλει, εν όλω ή εν μέρει, την πληρωμή προχρηματοδότησης και ενδιάμεσες πληρωμές για έναν ή περισσότερους δικαιούχους ή την πληρωμή του υπολοίπου για όλους τους δικαιούχους:

- α) εάν η Επιτροπή διαθέτει αποδείξεις ότι δικαιούχος έχει διαπράξει *σοβαρά σφάλματα, παρατυπίες* ή *απάτη* κατά τη διαδικασία ανάθεσης ή την εκτέλεση της συμφωνίας, ή εάν δικαιούχος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει της συμφωνίας,
- β) εάν η Επιτροπή διαθέτει αποδείξεις ότι δικαιούχος έχει διαπράξει συστηματικά ή επανειλημμένα σφάλματα, *παρατυπίες, απάτη* ή σοβαρή αθέτηση των υποχρεώσεων του στο πλαίσιο άλλων επιχορηγήσεων από την Ένωση ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ), οι οποίες χορηγήθηκαν στον εν λόγω δικαιούχο υπό ανάλογους όρους και τα εν λόγω σφάλματα, οι *παρατυπίες, η απάτη* ή η αθέτηση έχουν ουσιώδη επίδραση στην εν λόγω επιχορήγηση· ή
- γ) εάν η Επιτροπή έχει την υπόνοια ότι δικαιούχος έχει διαπράξει *σοβαρά σφάλματα, παρατυπίες, απάτη* ή αθέτηση υποχρεώσεων κατά τη διαδικασία ανάθεσης ή την εκτέλεση της συμφωνίας και πρέπει να εξακριβώσει εάν αυτό συμβαίνει πράγματι.

ΙΙ.24.1.2 Διαδικασία αναστολής

Βήμα 1 — Πριν από την αναστολή πληρωμών, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή:

- α) ενημερώνοντάς τον σχετικά με:
- (i) την πρόθεσή της για αναστολή πληρωμών·
 - (ii) τους λόγους της αναστολής·
 - (iii) στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο ΙΙ.24.1.1 στοιχεία α) και β), τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την επανέναρξη των πληρωμών· και
- β) καλώντας τον να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός 30 ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της *επίσημης κοινοποίησης*.

Βήμα 2 — Εάν η Επιτροπή δεν λάβει παρατηρήσεις ή αποφασίσει να συνεχίσει τη διαδικασία παρά τις παρατηρήσεις που έλαβε, πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή ενημερώνοντάς τον σχετικά με:

- α) την αναστολή πληρωμών·
- β) τους λόγους της αναστολής·
- γ) τις τελικές προϋποθέσεις για την επανέναρξη των πληρωμών στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο ΙΙ.24.1.1 στοιχεία α) και β)·
- δ) την ενδεικτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της απαιτούμενης εξακρίβωσης στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο ΙΙ.24.1.1 στοιχείο γ).

Ο συντονιστής πρέπει να ενημερώσει αμέσως τους λοιπούς δικαιούχους σχετικά με την αναστολή. Η αναστολή αρχίζει να παράγει αποτελέσματα την ημέρα αποστολής της *επίσημης κοινοποίησης* της αναστολής από την Επιτροπή (βήμα 2).

Διαφορετικά, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή ενημερώνοντάς τον ότι δεν θα συνεχίσει τη διαδικασία αναστολής.

II.24.1.3 Αποτελέσματα της αναστολής

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής πληρωμών, ο συντονιστής δεν δικαιούται να υποβάλει:

- α) οποιαδήποτε αιτήματα πληρωμών και δικαιολογητικά έγγραφα τα οποία αναφέρονται στα άρθρα I.4.3 και I.4.4· ή
- β) όταν η αναστολή αφορά τις πληρωμές προχρηματοδότησης ή ενδιάμεσες πληρωμές για έναν ή περισσότερους δικαιούχους μόνο, οποιαδήποτε αιτήματα πληρωμών και δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με τη συμμετοχή του οικείου δικαιούχου ή δικαιούχων στη *δράση*.

Οι αντίστοιχες αιτήσεις πληρωμών και τα δικαιολογητικά έγγραφα μπορούν να υποβληθούν το συντομότερο δυνατό μετά την επανέναρξη των πληρωμών ή μπορούν να συμπεριληφθούν στην πρώτη αίτηση πληρωμής που καθίσταται απαιτητή μετά την επανέναρξη των πληρωμών, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που ορίζεται στο άρθρο I.4.1.

Η αναστολή πληρωμών δεν θίγει το δικαίωμα του συντονιστή να αναστείλει την εκτέλεση της *δράσης* όπως προβλέπεται στο άρθρο II.16.1 ή να καταγγείλει τη συμφωνία ή τη συμμετοχή δικαιούχου όπως προβλέπεται στα άρθρα II.17.1 και II.17.2.

II.24.1.4 Επανάραξη πληρωμών

Προκειμένου η Επιτροπή να ξεκινήσει εκ νέου τις πληρωμές, οι δικαιούχοι πρέπει να εκπληρώσουν τις κοινοποιηθείσες προϋποθέσεις το συντομότερο δυνατό και να ενημερώσουν την Επιτροπή για την πρόοδο που σημειώθηκε στο θέμα αυτό.

Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επανέναρξη των πληρωμών, η αναστολή αίρεται. Η Επιτροπή θα αποστείλει στον συντονιστή *επίσημη κοινοποίηση* ενημερώνοντάς τον σχετικά.

II.24.2 Αναστολή της προθεσμίας πληρωμής

II.24.2.1 Η Επιτροπή δύναται ανά πάσα στιγμή να αναστείλει την προθεσμία πληρωμής που ορίζεται στα άρθρα I.4.2, I.4.3 και I.4.5 εάν μία αίτηση πληρωμής δεν μπορεί να εγκριθεί διότι:

- α) δεν πληροί τις διατάξεις της συμφωνίας·
- β) δεν έχουν προσκομιστεί τα ενδεδειγμένα δικαιολογητικά έγγραφα· ή
- γ) υπάρχουν αμφιβολίες για την επιλεξιμότητα των δαπανών που δηλώθηκαν στις οικονομικές καταστάσεις και απαιτούνται συμπληρωματικοί έλεγχοι, αξιολογήσεις, λογιστικοί έλεγχοι ή έρευνες.

II.24.2.2 Η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει στον συντονιστή *επίσημη κοινοποίηση* ενημερώνοντάς τον σχετικά με:

- α) την αναστολή· και

β) τους λόγους της αναστολής.

Η αναστολή αρχίζει να παράγει αποτελέσματα την ημέρα αποστολής της *επίσημης κοινοποίησης* από την Επιτροπή.

II.24.2.3 Εάν δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις για την αναστολή της προθεσμίας πληρωμής, η αναστολή αίρεται και συνεχίζεται η υπολειπόμενη προθεσμία.

Εάν η αναστολή υπερβεί τους δύο μήνες, ο συντονιστής μπορεί να υποβάλει ερώτημα στην Επιτροπή σχετικά με τη συνέχιση ή μη της αναστολής.

Εάν η προθεσμία πληρωμής έχει ανασταλεί διότι οι τεχνικές εκθέσεις ή οι οικονομικές καταστάσεις δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις της συμφωνίας και η αναθεωρημένη έκθεση ή οικονομική κατάσταση δεν υποβληθεί ή υποβληθεί αλλά επίσης απορριφθεί, η Επιτροπή μπορεί να καταγγείλει τη συμφωνία ή τη συμμετοχή του δικαιούχου όπως προβλέπεται στο άρθρο II.17.3.1 στοιχείο γ) και να μειώσει την επιχορήγηση όπως προβλέπεται στο άρθρο II.25.4.

ΑΡΘΡΟ II.25 — ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΕΛΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Το τελικό ποσό της επιχορήγησης εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο η *δράση* έχει εκτελεστεί σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας.

Το τελικό ποσό της επιχορήγησης υπολογίζεται από την Επιτροπή κατά τον χρόνο πληρωμής του υπολοίπου. Ο υπολογισμός περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

Στάδιο 1 — Εφαρμογή του ποσοστού επιστροφής στις επιλέξιμες δαπάνες και προσθήκη των μοναδιαίων, βάσει ενιαίου συντελεστή και κατ' αποκοπή συνεισφορών

Στάδιο 2 — Περιορισμός στο *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης*

Στάδιο 3 — Μείωση βάσει του κανόνα περί μη αποκόμισης κέρδους

Στάδιο 4 — Μείωση λόγω πλημμελούς εκτέλεσης ή αθέτησης άλλων υποχρεώσεων.

II.25.1 Στάδιο 1 — Εφαρμογή του ποσοστού επιστροφής στις επιλέξιμες δαπάνες και προσθήκη των μοναδιαίων, βάσει ενιαίου συντελεστή και κατ' αποκοπή συνεισφορών

Το στάδιο αυτό εφαρμόζεται ως εξής:

- α) εάν, όπως προβλέπεται στο άρθρο I.3.2 η επιχορήγηση έχει τη μορφή επιστροφής επιλέξιμων δαπανών, το ποσοστό επιστροφής που προβλέπεται στο Παράρτημα III εφαρμόζεται στις επιλέξιμες δαπάνες της *δράσης* τις οποίες έχει εγκρίνει η Επιτροπή για τις αντίστοιχες κατηγορίες δαπανών και για τους αντίστοιχους δικαιούχους και τις συνδεδεμένες οντότητες·
- β) εάν, όπως προβλέπεται στο άρθρο I.3.2 η επιχορήγηση έχει τη μορφή μοναδιαίας συνεισφοράς, η μοναδιαία συνεισφορά που προβλέπεται στο Παράρτημα IV πολλαπλασιάζεται με τον πραγματικό αριθμό των μονάδων που έχει εγκρίνει η Επιτροπή για τους αντίστοιχους δικαιούχους και τις συνδεδεμένες οντότητες·
- γ) εάν, όπως προβλέπεται στο άρθρο I.3.2 η επιχορήγηση έχει τη μορφή κατ' αποκοπή συνεισφοράς, η Επιτροπή εφαρμόζει το κατ' αποκοπή ποσό που προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο για τους αντίστοιχους δικαιούχους και τις συνδεδεμένες οντότητες, εάν διαπιστώσει ότι οι αντίστοιχες εργασίες ή το αντίστοιχο τμήμα της *δράσης* έχουν εκτελεστεί δεόντως σύμφωνα με το παράρτημα I·

- δ) εάν, όπως προβλέπεται στο άρθρο Ι.3.2η επιχορήγηση έχει τη μορφή συνεισφοράς βάσει ενιαίου συντελεστή, ο ενιαίος συντελεστής που προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο εφαρμόζεται στις επιλέξιμες δαπάνες ή στη συνεισφορά που έχει εγκρίνει η Επιτροπή για τους αντίστοιχους δικαιούχους και τις συνδεδεμένες οντότητες.

Εάν το άρθρο Ι.3.2 προβλέπει συνδυασμό διαφορετικών μορφών επιχορήγησης, τα ποσά που προκύπτουν πρέπει να αθροίζονται.

II.25.2 Στάδιο 2 — Περιορισμός στο ανώτατο ποσό της επιχορήγησης

Το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στους δικαιούχους από την Επιτροπή δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης*.

Εάν το ποσό που προκύπτει από το στάδιο 1 είναι υψηλότερο από το εν λόγω ανώτατο ποσό, το τελικό ποσό της επιχορήγησης θα περιορίζεται στο ανώτατο ποσό.

II.25.3 Στάδιο 3 — Μείωση βάσει του κανόνα περί μη αποκόμισης κέρδους

Η επιχορήγηση δεν επιτρέπεται να προσπορίζει κέρδος στους δικαιούχους, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στους ειδικούς όρους.

Ως «κέρδος» νοείται το πλεόνασμα του ποσού που προκύπτει από τα στάδια 1 και 2, συν το σύνολο των εσόδων της *δράσης*, επί του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών της *δράσης*.

Οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της *δράσης* είναι οι ενοποιημένες συνολικές επιλέξιμες δαπάνες που εγκρίνονται από την Επιτροπή για τις κατηγορίες δαπανών που επιστρέφονται σύμφωνα με το άρθρο Ι.3.2.

Τα συνολικά έσοδα της *δράσης* είναι τα ενοποιημένα συνολικά έσοδα που έχουν βεβαιωθεί, δημιουργηθεί ή επιβεβαιωθεί κατά την ημερομηνία σύνταξης της αίτησης πληρωμής του υπολοίπου από τον συντονιστή.

Τα ακόλουθα θεωρούνται έσοδα:

- α) έσοδα που δημιουργούνται από τη *δράση*
- β) χρηματοδοτικές συνεισφορές τρίτων μερών σε δικαιούχο ή συνδεδεμένη οντότητα, εφόσον προορίζονται ειδικά από τα τρίτα μέρη για τη χρηματοδότηση των επιλέξιμων δαπανών της *δράσης* τις οποίες η Επιτροπή επιστρέφει σύμφωνα με το άρθρο Ι.3.2.

Τα ακόλουθα δεν θεωρούνται έσοδα:

- α) χρηματοδοτικές συνεισφορές τρίτων μερών, εφόσον επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη άλλων δαπανών εκτός από τις επιλέξιμες βάσει της συμφωνίας
- β) χρηματοδοτικές συνεισφορές τρίτων μερών χωρίς υποχρέωση αποπληρωμής τυχόν ποσού το οποίο δεν έχει χρησιμοποιηθεί κατά τη λήξη της *περιόδου εκτέλεσης*.

Εάν υπάρχει κέρδος, θα αφαιρείται κατ' αναλογία προς το τελικό ποσοστό επιστροφής των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών της *δράσης* που εγκρίνονται από την Επιτροπή για τις κατηγορίες δαπανών που αναφέρονται στο άρθρο Ι.3.2. Η εν λόγω μείωση θα εφαρμόζεται στο ποσό που υπολογίζεται σύμφωνα με τα στάδια 1 και 2.

II.25.4 Στάδιο 4 — Μείωση λόγω πλημμελούς εκτέλεσης ή αθέτησης άλλων υποχρεώσεων

Η Επιτροπή μπορεί να μειώσει το *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης* εάν η *δράση* δεν έχει εκτελεστεί δεόντως όπως περιγράφεται στο παράρτημα II (ήτοι εάν δεν έχει εκτελεστεί ή έχει εκτελεστεί πλημμελώς, εν μέρει ή καθυστερημένα) ή σε περίπτωση αθέτησης άλλης υποχρέωσης στο πλαίσιο της συμφωνίας.

Το ποσό της μείωσης θα είναι ανάλογο με τον βαθμό πλημμελούς εκτέλεσης της *δράσης* ή με τη σοβαρότητα της αθέτησης.

Πριν προχωρήσει στη μείωση της επιχορήγησης, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον συντονιστή:

α) ενημερώνοντάς τον σχετικά με:

- (i) την πρόθεσή της να περιορίσει το *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης*
- (ii) το ποσό κατά το οποίο σκοπεύει να μειώσει την επιχορήγηση
- (iii) τους λόγους της μείωσης

β) καλώντας τον να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός 30 ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της επίσημης κοινοποίησης.

Εάν η Επιτροπή δεν λάβει παρατηρήσεις ή αποφασίσει να προβεί στη μείωση παρά τις παρατηρήσεις που έλαβε, θα αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* ενημερώνοντας τον συντονιστή σχετικά με την απόφασή της.

Εάν η επιχορήγηση μειωθεί, η Επιτροπή πρέπει να υπολογίσει το μειωμένο ποσό της επιχορήγησης αφαιρώντας το ποσό της μείωσης (το οποίο υπολογίζεται κατ' αναλογία προς την πλημμελή εκτέλεση της *δράσης* ή τη σοβαρότητα της αθέτησης υποχρεώσεων) από το *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης*.

Το τελικό ποσό της επιχορήγησης θα είναι το χαμηλότερο από τα ακόλουθα δύο:

- α) το ποσό που προκύπτει από τα στάδια 1 έως 3· ή
- β) το μειωμένο ποσό επιχορήγησης μετά το στάδιο 4.

ΆΡΘΡΟ II.26 — ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΠΟΣΩΝ

II.26.1 Ανάκτηση κατά την πληρωμή του υπολοίπου

Όταν η πληρωμή του υπολοίπου λαμβάνει τη μορφή ανάκτησης, ο συντονιστής πρέπει να επιστρέψει στην Επιτροπή το σχετικό ποσό, ακόμη και αν δεν ήταν ο τελικός δικαιούχος του οφειλόμενου ποσού.

II.26.2 Ανάκτηση μετά την πληρωμή του υπολοίπου

Εάν ένα ποσό πρέπει να ανακτηθεί όπως προβλέπεται στα άρθρα II.27.6, II.27.7 και II.27.8, ο δικαιούχος τον οποίο αφορούν ο λογιστικός έλεγχος ή τα πορίσματα της OLAF πρέπει να επιστρέψει στην Επιτροπή το σχετικό ποσό. Όταν τα πορίσματα του λογιστικού ελέγχου δεν αφορούν συγκεκριμένο δικαιούχο (ή συνδεδεμένες με αυτόν οντότητες), ο συντονιστής πρέπει να επιστρέψει στην Επιτροπή το σχετικό ποσό, ακόμη και αν δεν ήταν ο τελικός δικαιούχος του οφειλόμενου ποσού.

Κάθε δικαιούχος είναι υπεύθυνος για την επιστροφή τυχόν ποσού που έχει καταβληθεί αχρεωστήτως από την Επιτροπή ως συνεισφορά για δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από τις συνδεδεμένες με αυτόν οντότητες.

II.26.3 Διαδικασία ανάκτησης ποσών

Πριν από την ανάκτηση, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον δικαιούχο τον οποίο αφορά η ανάκτηση:

- α) ενημερώνοντάς τον σχετικά με την πρόθεσή της να ανακτήσει το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό·
- β) προσδιορίζοντας το οφειλόμενο ποσό και τους λόγους ανάκτησης· και
- γ) καλώντας τον δικαιούχο να υποβάλει τυχόν παρατηρήσεις εντός καθορισμένης περιόδου.

Εάν δεν υποβληθούν παρατηρήσεις ή εάν, παρά την υποβολή παρατηρήσεων από τον δικαιούχο, η Επιτροπή αποφασίσει να συνεχίσει τη διαδικασία ανάκτησης, η Επιτροπή πρέπει να επιβεβαιώσει την ανάκτηση αποστέλλοντας *επίσημη κοινοποίηση* στον δικαιούχο με τη μορφή χρεωστικού σημειώματος, στο οποίο διευκρινίζονται οι όροι και η ημερομηνία πληρωμής.

Εάν η πληρωμή δεν πραγματοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία που ορίζεται στο χρεωστικό σημείωμα, η Επιτροπή θα ανακτήσει το οφειλόμενο ποσό:

- α) συμψηφίζοντάς το, χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του δικαιούχου, με τυχόν ποσά τα οποία οφείλονται στον δικαιούχο από την Επιτροπή ή από εκτελεστικό οργανισμό (από τον προϋπολογισμό της Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενεργείας (Ευρατόμ)) (εφεξής «συμψηφισμός»):

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για τη διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, η Επιτροπή μπορεί να προβεί σε συμψηφισμό πριν από την ταχθείσα προθεσμία.

Προσφυγή κατά του συμψηφισμού μπορεί να ασκηθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 263 της ΣΛΕΕ·

- β) με κατάπτωση της οικονομικής εγγύησης, εφόσον προβλέπεται σύμφωνα με το άρθρο I.4.2 (εφεξής «κατάπτωση της οικονομικής εγγύησης»):
- γ) θεωρώντας τους δικαιούχους αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνους έως το καθορισμένο ανώτατο ύψος συνεισφοράς της ΕΕ, για κάθε δικαιούχο, στον εκτιμώμενο προϋπολογισμό (παράρτημα ΙΙ όπως τροποποιήθηκε τελευταία):
- δ) κινώντας δικαστική διαδικασία όπως προβλέπεται στο άρθρο ΙΙ.18.2 ή στους ειδικούς όρους ή εκδίδοντας εκτελεστική απόφαση όπως προβλέπεται στο άρθρο ΙΙ.18.3.

ΙΙ.26.4 Τόκοι υπερημερίας

Εάν η πληρωμή δεν πραγματοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία που αναφέρεται στο χρεωστικό σημείωμα, το προς ανάκτηση ποσό θα προσυζητηθεί με τόκους υπερημερίας βάσει του επιτοκίου που ορίζεται στο άρθρο I.4.14, από την επομένη της ημερομηνίας πληρωμής που αναφέρεται στο χρεωστικό σημείωμα έως και την ημερομηνία κατά την οποία θα πραγματοποιηθεί η πληρωμή ολόκληρου του ποσού στην Επιτροπή.

Τυχόν μερική πληρωμή πιστώνεται πρώτα για την κάλυψη εξόδων και τόκων υπερημερίας και μετά για την κάλυψη του κεφαλαίου.

ΙΙ.26.5 Τραπεζικά έξοδα

Τα τραπεζικά έξοδα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία ανάκτησης πρέπει να βαρύνουν τον δικαιούχο, εκτός εάν εφαρμόζεται η οδηγία 2007/64/ΕΚ⁵.

ΆΡΘΡΟ ΙΙ.27 — ΑΠΛΟΙ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ

ΙΙ.27.1 Τεχνικοί και οικονομικοί έλεγχοι, λογιστικοί έλεγχοι, ενδιάμεσες και τελικές αξιολογήσεις

Η Επιτροπή δύναται, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της *δράσης*, ή κατόπιν αυτής, να διενεργεί τεχνικούς, οικονομικούς και λογιστικούς ελέγχους προκειμένου να επιβεβαιώσει ότι οι δικαιούχοι εκτελούν δεόντως τη *δράση* και συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις που υπέχουν στο πλαίσιο της συμφωνίας. Δύναται επίσης να ελέγχει τα νομοθετικά προβλεπόμενα αρχεία που τηρούν οι δικαιούχοι για τον σκοπό της περιοδικής εκτίμησης των κατ' αποκοπή ποσών, των ποσών μοναδιαίου κόστους ή των ποσών με βάση ενιαίο συντελεστή.

Οι πληροφορίες και τα έγγραφα που παρέχονται στο πλαίσιο των απλών ή λογιστικών ελέγχων πρέπει να θεωρούνται εμπιστευτικά.

Επιπλέον, η Επιτροπή δύναται να διενεργεί ενδιάμεσες ή τελικές αξιολογήσεις του αντικτύπου της *δράσης* σε σχέση με τον σκοπό του οικείου προγράμματος της Ένωσης.

Οι απλοί ή λογιστικοί έλεγχοι και οι αξιολογήσεις της Επιτροπής μπορούν να διενεργούνται είτε απευθείας από το προσωπικό της είτε από οποιονδήποτε άλλο εξωτερικό φορέα που έχει εξουσιοδοτηθεί να το πράξει εξ ονόματός της.

Η Επιτροπή μπορεί να διενεργεί τέτοιου είδους απλούς ή λογιστικούς ελέγχους και αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της συμφωνίας και για περίοδο πέντε ετών από την ημερομηνία πληρωμής του υπολοίπου. Η περίοδος αυτή μειώνεται σε τρία έτη εάν το *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης* δεν υπερβαίνει τα 60 000 EUR.

Οι διαδικασίες απλού ή λογιστικού ελέγχου ή αξιολόγησης θεωρείται ότι αρχίζουν κατά την ημερομηνία λήψης της επιστολής της Επιτροπής με την οποία αναγγέλλονται.

Εάν ο έλεγχος διεξάγεται σε συνδεδεμένη οντότητα, ο οικείος δικαιούχος πρέπει να ενημερώσει την εν λόγω συνδεδεμένη οντότητα.

ΙΙ.27.2 Καθήκον διατήρησης εγγράφων

Οι δικαιούχοι πρέπει να διατηρούν όλα τα πρωτότυπα έγγραφα, ιδίως λογιστικά και φορολογικά αρχεία, αποθηκευμένα σε κάθε κατάλληλο μέσο, συμπεριλαμβανομένων ψηφιακών πρωτοτύπων, εφόσον αυτό επιτρέπεται από το αντίστοιχο εθνικό δίκαιο και υπό τις προϋποθέσεις που αυτό προβλέπει, για περίοδο πέντε ετών από την ημερομηνία πληρωμής του υπολοίπου.

Η περίοδος διατήρησης των εγγράφων μειώνεται σε τρία έτη εάν το *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης* δεν υπερβαίνει τα 60 000 EUR.

Οι περίοδοι που ορίζονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο παρατείνονται σε περίπτωση εκκρεμών λογιστικών ελέγχων, προσφυγών, δικαστικής διαμάχης ή προβολής αξιώσεων σχετικά με την επιχορήγηση, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο ΙΙ.27.7. Στις

⁵ Οδηγία 2007/64/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ, 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/ΕΚ.

περιπτώσεις αυτές, οι δικαιούχοι πρέπει να διατηρούν τα έγγραφα μέχρι την περάτωση τέτοιου είδους λογιστικών ελέγχων, προσφυγών, δικαστικής διαμάχης ή προβολής αξιώσεων.

II.27.3 Υποχρέωση παροχής πληροφοριών

Εάν η διενέργεια απλού ή λογιστικού ελέγχου ή αξιολόγησης ξεκινήσει πριν από την πληρωμή του υπολοίπου, ο συντονιστής πρέπει να παρέχει κάθε πληροφορία, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή, που ζητεί η Επιτροπή ή άλλος εξωτερικός φορέας εξουσιοδοτημένος από την Επιτροπή. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή δύναται να ζητήσει από δικαιούχο να της παρέχει απευθείας τέτοιου είδους πληροφορίες.

Εάν η διενέργεια απλού ή λογιστικού ελέγχου ξεκινήσει μετά την πληρωμή του υπολοίπου, οι πληροφορίες που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο πρέπει να παρέχονται από τον οικείο δικαιούχο.

Εάν ο εν λόγω δικαιούχος δεν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο, η Επιτροπή δύναται να θεωρήσει:

- α) ως μη επιλέξιμη οποιαδήποτε δαπάνη η οποία δεν τεκμηριώνεται επαρκώς από τις πληροφορίες που παρείχε ο δικαιούχος·
- β) ως μη οφειλόμενη οποιαδήποτε μοναδιαία συνεισφορά, συνεισφορά κατ' αποκοπή ποσού ή συνεισφορά βάσει ενιαίου συντελεστή η οποία δεν τεκμηριώνεται επαρκώς από τις πληροφορίες που παρείχε ο δικαιούχος.

II.27.4 Επιτόπιες επισκέψεις

Κατά τη διάρκεια επιτόπιας επίσκεψης, οι δικαιούχοι πρέπει να επιτρέπουν στο προσωπικό της Επιτροπής και σε εξωτερικό προσωπικό εξουσιοδοτημένο από την Επιτροπή την πρόσβαση στους χώρους και τις εγκαταστάσεις τους όπου εκτελείται ή εκτελέστηκε η *δράση*, καθώς και σε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή.

Πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες είναι άμεσα διαθέσιμες κατά τον χρόνο της επιτόπιας επίσκεψης και ότι οι αιτούμενες πληροφορίες διαβιβάζονται σε κατάλληλη μορφή.

Εάν ο οικείος δικαιούχος αρνηθεί να παράσχει πρόσβαση στους χώρους, στις εγκαταστάσεις και στις πληροφορίες όπως απαιτείται σύμφωνα με το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο, η Επιτροπή δύναται να θεωρήσει:

- α) ως μη επιλέξιμη οποιαδήποτε δαπάνη η οποία δεν τεκμηριώνεται επαρκώς από τις πληροφορίες που παρείχε ο δικαιούχος·
- β) ως μη οφειλόμενη οποιαδήποτε μοναδιαία συνεισφορά, συνεισφορά κατ' αποκοπή ποσού ή συνεισφορά βάσει ενιαίου συντελεστή η οποία δεν τεκμηριώνεται επαρκώς από τις πληροφορίες που παρείχε ο δικαιούχος.

II.27.5 Διαδικασία λογιστικού ελέγχου κατ' αντιπαράθεση

Με βάση τα πορίσματα του λογιστικού ελέγχου, πρέπει να συντάσσεται προσωρινή έκθεση (εφεξής «σχέδιο έκθεσης λογιστικού ελέγχου»). Η εν λόγω έκθεση πρέπει να αποστέλλεται από την Επιτροπή ή από τον εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό της στον οικείο δικαιούχο, ο οποίος πρέπει να υποβάλει παρατηρήσεις εντός 30 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της έκθεσης. Η τελική έκθεση (εφεξής «τελική έκθεση λογιστικού ελέγχου») πρέπει να αποστέλλεται στον οικείο δικαιούχο εντός 60 ημερολογιακών ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής παρατηρήσεων.

II.27.6 Συνέπειες των πορισμάτων των λογιστικών ελέγχων

Με βάση τα πορίσματα του τελικού λογιστικού ελέγχου, η Επιτροπή δύναται να λάβει τα μέτρα που θεωρεί αναγκαία, συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης, κατά την πληρωμή του υπολοίπου ή μετά την πληρωμή του υπολοίπου, του συνόλου ή μέρους των πληρωμών στις οποίες προβαίνει, σύμφωνα με το άρθρο II.26.

Εάν τα πορίσματα του τελικού λογιστικού ελέγχου γίνουν γνωστά μετά την πληρωμή του υπολοίπου, το προς ανάκτηση ποσό αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ του αναθεωρημένου τελικού ποσού της επιχορήγησης, όπως προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο II.25, και του συνολικού ποσού που καταβλήθηκε στους δικαιούχους βάσει της συμφωνίας για την εκτέλεση της *δράσης*.

II.27.7 Διόρθωση συστηματικών ή επαναλαμβανόμενων σφαλμάτων, παρατυπιών, απάτης ή αθέτησης υποχρεώσεων

II.27.7.1 Η Επιτροπή δύναται να επεκτείνει στην παρούσα επιχορήγηση πορίσματα λογιστικών ελέγχων από άλλες επιχορηγήσεις εάν:

- α) διαπιστωθεί ότι ο οικείος δικαιούχος έχει διαπράξει συστηματικά ή επανειλημμένα σφάλματα, *παρατυπίες*, *απάτη* ή αθέτηση υποχρεώσεων στο πλαίσιο άλλων επιχορηγήσεων από την ΕΕ ή την Ευρατόμ, οι οποίες έχουν χορηγηθεί υπό ανάλογους όρους και τα εν λόγω σφάλματα, οι *παρατυπίες*, η *απάτη* ή η αθέτηση έχουν ουσιώδη επίδραση στην εν λόγω επιχορήγηση· και
- β) τα πορίσματα του τελικού λογιστικού ελέγχου αποστέλλονται στον οικείο δικαιούχο μέσω επίσημης κοινοποίησης, μαζί με κατάλογο των επιχορηγήσεων που επηρεάζονται από τα πορίσματα εντός της περιόδου που αναφέρεται στο άρθρο II.27.1.

Η επέκταση των πορισμάτων μπορεί να οδηγήσει σε:

- α) απόρριψη δαπανών ως μη επιλέξιμων·
- β) μείωση της επιχορήγησης όπως προβλέπεται στο άρθρο II.25.4·
- γ) ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών όπως προβλέπεται στο άρθρο II.26·
- δ) αναστολή πληρωμών όπως προβλέπεται στο άρθρο II.24.1·
- ε) αναστολή της εκτέλεσης της *δράσης* όπως προβλέπεται στο άρθρο II.16.2·
- στ) καταγγελία όπως προβλέπεται στο άρθρο II.17.3.

II.27.7.2 Η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον οικείο δικαιούχο ενημερώνοντάς τον σχετικά με τα συστηματικά ή επαναλαμβανόμενα σφάλματα και την πρόθεσή της να επεκτείνει τα πορίσματα του λογιστικού ελέγχου, μαζί με τον κατάλογο των επιχορηγήσεων που επηρεάζονται.

- α) Εάν τα πορίσματα αφορούν την επιλεξιμότητα δαπανών, η διαδικασία είναι η εξής:

Βήμα 1 — Η *επίσημη κοινοποίηση* πρέπει να περιλαμβάνει:

- (i) πρόσκληση υποβολής παρατηρήσεων σχετικά με τον κατάλογο των επιχορηγήσεων που επηρεάζονται από τα πορίσματα·
- (ii) αίτημα υποβολής αναθεωρημένων οικονομικών καταστάσεων για όλες τις επιχορηγήσεις που επηρεάζονται·
- (iii) εφόσον είναι δυνατό, το ποσοστό διόρθωσης για την παρέκταση το οποίο έχει ορίσει η Επιτροπή για τον υπολογισμό των ποσών που πρόκειται να απορριφθούν βάσει των συστηματικών ή επαναλαμβανόμενων σφαλμάτων, *παρατυπιών*, *απάτης* ή αθέτησης υποχρεώσεων, εάν ο οικείος δικαιούχος:

- θεωρεί ότι η υποβολή αναθεωρημένων οικονομικών καταστάσεων δεν είναι δυνατή ή πρακτικά εφικτή· ή
- δεν υποβάλει αναθεωρημένες οικονομικές καταστάσεις.

Βήμα 2 — Ο οικείος δικαιούχος έχει προθεσμία 60 ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της *επίσημης κοινοποίησης* για να υποβάλει παρατηρήσεις και αναθεωρημένες οικονομικές καταστάσεις ή να προτείνει δεόντως τεκμηριωμένη εναλλακτική μέθοδο διόρθωσης. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί από την Επιτροπή σε αιτιολογημένες περιπτώσεις.

Βήμα 3 — Εάν ο οικείος δικαιούχος υποβάλει αναθεωρημένες οικονομικές καταστάσεις στις οποίες λαμβάνονται υπόψη τα πορίσματα, η Επιτροπή θα καθορίσει το ποσό που θα διορθωθεί βάσει των εν λόγω αναθεωρημένων οικονομικών καταστάσεων.

Εάν ο δικαιούχος προτείνει εναλλακτική μέθοδο διόρθωσης και η Επιτροπή την αποδεχθεί, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον δικαιούχο ενημερώνοντάς τον:

- (i) ότι αποδέχεται την εναλλακτική μέθοδο·
- (ii) σχετικά με τις επιλέξιμες δαπάνες που καθορίζονται με την εφαρμογή της μεθόδου.

Διαφορετικά, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον οικείο δικαιούχο ενημερώνοντάς τον:

- (i) ότι δεν αποδέχεται τις παρατηρήσεις ή την προτεινόμενη εναλλακτική μέθοδο·
- (ii) σχετικά με τις αναθεωρημένες επιλέξιμες δαπάνες που καθορίστηκαν με την εφαρμογή της μεθόδου παρέκτασης που είχε κοινοποιηθεί αρχικά στον δικαιούχο.

Εάν τα συστηματικά ή επαναλαμβανόμενα σφάλματα, οι *παρτυρίες*, η *απάτη* ή η αθέτηση υποχρεώσεων διαπιστωθούν μετά την πληρωμή του υπολοίπου, το προς ανάκτηση ποσό αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ:

- (i) του αναθεωρημένου τελικού ποσού της επιχορήγησης, το οποίο καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο ΙΙ.25 βάσει των αναθεωρημένων επιλέξιμων δαπανών που δηλώνονται από τον δικαιούχο και εγκρίνονται από την Επιτροπή ή βάσει των αναθεωρημένων επιλέξιμων δαπανών μετά την παρέκταση· και
- (ii) του συνολικού ποσού που καταβλήθηκε στους δικαιούχους βάσει της συμφωνίας για την εκτέλεση της *δράσης*

β) Εάν τα πορίσματα αφορούν πλημμελή εκτέλεση ή αθέτηση άλλων υποχρεώσεων, η διαδικασία έχει ως εξής:

Βήμα 1 — Η *επίσημη κοινοποίηση* πρέπει να περιλαμβάνει:

- (i) πρόσκληση προς τον δικαιούχο να υποβάλει παρατηρήσεις σχετικά με τον κατάλογο των επιχορηγήσεων που επηρεάζονται από τα πορίσματα και
- (ii) τον ενιαίο συντελεστή διόρθωσης τον οποίο η Επιτροπή σκοπεύει να εφαρμόσει στο *ανώτατο ποσό της επιχορήγησης* ή σε μέρος αυτής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

Βήμα 2 — Ο οικείος δικαιούχος έχει προθεσμία 60 ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της *επίσημης κοινοποίησης* για να υποβάλει παρατηρήσεις ή να προτείνει δεόντως τεκμηριωμένο εναλλακτικό ενιαίο συντελεστή.

Βήμα 3 — Εάν η Επιτροπή αποδεχθεί τον εναλλακτικό ενιαίο συντελεστή που προτείνεται από τον δικαιούχο, πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον οικείο δικαιούχο ενημερώνοντάς τον:

- (i) ότι αποδέχεται τον εναλλακτικό ενιαίο συντελεστή·

- (ii) σχετικά με το διορθωμένο ποσό επιχορήγησης που προκύπτει με την εφαρμογή του εν λόγω ενιαίου συντελεστή.

Διαφορετικά, η Επιτροπή πρέπει να αποστείλει *επίσημη κοινοποίηση* στον οικείο δικαιούχο ενημερώνοντάς τον:

- (i) ότι δεν αποδέχεται τις παρατηρήσεις ή τον προτεινόμενο εναλλακτικό ενιαίο συντελεστή·
- (ii) σχετικά με το διορθωμένο ποσό επιχορήγησης που προκύπτει με την εφαρμογή του ενιαίου συντελεστή που είχε κοινοποιηθεί αρχικά στον δικαιούχο.

Εάν τα συστηματικά ή επαναλαμβανόμενα σφάλματα, οι *παρατυπίες*, η *απάτη* ή η αθέτηση υποχρεώσεων διαπιστωθούν μετά την πληρωμή του υπολοίπου, το προς ανάκτηση ποσό αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ:

- (i) του αναθεωρημένου τελικού ποσού της επιχορήγησης μετά τη διόρθωση βάσει του ενιαίου συντελεστή· και
- (ii) του συνολικού ποσού που καταβλήθηκε στους δικαιούχους βάσει της συμφωνίας για την εκτέλεση της *δράσης*.

II.27.8 Έλεγχοι και εξακριβώσεις της OLAF

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) έχει τα ίδια δικαιώματα με την Επιτροπή, και ειδικότερα το δικαίωμα πρόσβασης, για τον σκοπό της διεξαγωγής ελέγχων και εξακριβώσεων.

Σύμφωνα με τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου⁶ και τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013⁷, η OLAF δύναται επίσης να διεξάγει ελέγχους και εξακριβώσεις σύμφωνα με τις διαδικασίες που θεσπίζονται από το ενωσιακό δίκαιο για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης από *απάτες* και λοιπές *παρατυπίες*.

Κατά περίπτωση, τα πορίσματα της OLAF ενδέχεται να οδηγήσουν την Επιτροπή να ανακτήσει ποσά από τους δικαιούχους.

Επιπλέον, τα πορίσματα που προκύπτουν από έρευνα της OLAF δύνανται να επισύρουν ποινική δίωξη δυνάμει του εθνικού δικαίου.

II.27.9 Απλοί και λογιστικοί έλεγχοι του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει τα ίδια δικαιώματα με την Επιτροπή, και ειδικότερα το δικαίωμα πρόσβασης, για τον σκοπό της διεξαγωγής απλών και λογιστικών ελέγχων.

⁶ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

